

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opggericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar: □
 Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
 Voor Oost-Indië en het Buitenland f 4.—
 Afzonderlijke nummers f 0.05

Prijs der Advertentiën: □
 Per vakje f 2.—
 Bij contract reductie. □

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
 Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

INHOUD: Een Voordracht over Suriname. — Onze Koloniale Weermacht. — Uit de O.-I. Mail. — Timor. — Suriname. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Leeszaal. — Mededeelingen. — Ledenlijst.

Een Voor dracht over Suriname.

Aanstaanden Dinsdag, 19 dezer, ten 3 ure n.m., zal Jonkvrouwe Joh. Schuurbeque Boeye in de groote zaal der Tentoonstelling „De Vrouw” te Amsterdam eene zéér interessante voordracht houden betreffende de kolonie Suriname, waar zij onlangs uit groote belangstelling voor land en bevolking geruimen tijd vertoefde en zich van een en ander zoo grondig mogelijk op de hoogte stelde.

Hare lezing zal worden toegelicht door bijzonder mooie lantaarnplaatjes, vervaardigd naar goed-gekozen kiekjes, door de zoo ervaren Surinaamsche fotografe, mej. Auguste Curiël, genomen.

De entreprijs tot de tentoonstelling bedraagt f 0.50; de toegang tot de zaal is echter vrij.

Zeker zullen ook de leden van „Oost en West”, vooral die der Afdeeling Amsterdam en omliggende plaatsen de gelegenheid niet verzuimen om deze spreekster te gaan hooren.

Zegt het voort!

Onze Koloniale Weermacht.

Het „Rapport” van de Staatscommissie voor de verdediging van Nederlandsch-Indië.

III.

De aanvaarding van het beginsel, dat de verdediging van Ned. Indië tegen een buitenlandschen vijand — de bescherming der onzijdigheid daaronder begrepen — in hoofdzaak door de zeemacht behoort te geschieden, brengt niet met zich, dat nu bij de Indische landverdediging de medewerking der landmacht gemist zou kunnen worden. Samenwerking tusschen beide deelen der weermacht is noodzakelijk. Bij onze beperkte personeele en financiële middelen dient echter in het oog gehouden te worden, dat de weermiddelen ter zee als de eerste en voornaamste factor van ons weerstelsel moeten gelden. Bij de vaststelling van de taak en de organisatie van het leger komt dan op den voorgrond te staan, dat die taak van beperkten aard is en — voor zooveel de verdediging tegen een buitenlandschen vijand betreft — van haar slechts kan worden verlangd: het verleen van steun aan de Marine bij de door haar te vervullen opdrachten, opdat het volle rendement van ons verdedigingsvermogen ter zee worde bereikt en voorziening in die behoeften, waaraan door de Marine niet kan worden voldaan.

Onze maritieme verdediging en de kansen op een gunstigen uitslag daarvan zijn in zeer belangrijke mate afhankelijk van twee voorwaarden, welke vervulling een gewichtig en integreerend deel van ons defensiestelsel uitmaakt:

1. de beschikking over eene deugdelijke en goed verzekerde vlootbasis;
2. de inrichting en bescherming van een uit-

gebreiden, goed georganiseerden verkennings-, bewakings- en berichtendienst ter zee.

De vlootbasis behoort aan onze vloot gelegenheid te geven tot aanvulling van voorraden en uitrusting en van verliezen aan personeel; tot dokken en herstel van schade, niet alleen van die, welke het gevolg der navigatie kan zijn, maar ook van ernstige vernieling, teweeggebracht door vijandelijk vuur en mijnen; eindelijk tot het te allen tijde en onder alle omstandigheden beschikken over een veilige toevlucht, waar onze schepen zich kunnen onttrekken aan overmachtige vervolging, en waar zij het tijdstip kunnen afwachten tot hervatting der operatiën.

Wat betreft den verkennings-, bewakings- en berichtendienst ter zee, hiertoe zal de Marine moeten kunnen beschikken over snel loopende éclaiteurs. Voorts zal het bezit van een aantal zeer krachtige draadloze stations, die met hun uitgebreide werkings-sferen den geheelen archipel bestrijken, noodzakelijk zijn. Ter bereiking van dit doel zal het vermoedelijk noodig zijn de bestaande of in voorbereiding zijnde stations te Sabang, Sitoebondo, Timor-Koepang en Ambon, met nog enkele soortgelijke stations, bijv. op Banka en te Menado, aan te vullen.

Eindelijk zal wellicht ook van de luchtvaart partij getrokken kunnen worden, in welk geval stations daarvoor opgericht zullen moeten worden.

Het is noodig al deze punten te beschermen tegen kleine ondernemingen, bijv. door vijandelijke landingsdivisiën uit te voeren. Hetzelfde geldt voor de eindpunten van onderzeesche telegraafkabels, waarvan het lichten en onbruikbaar maken door vijandelijke schepen moet worden belet, opdat de telegrafische gemeenschap in den archipel en met het moederland ongestoord in stand worde gehouden.

Met de maatregelen ter beveiling der hiervoren genoemde punten wordt het gebied der plaatselijke verdediging en daarmee tevens dat der samenwerking van land- en zeemacht betreden.

De hoofdtaak bij de plaatselijke verdediging valt dus aan de landmacht ten deel. Deze zal echter voor de verschillende, over den archipel verspreide punten, welke elk voor zich geen primaire beteekenis hebben, slechts geringe krachten mogen afzonderen, opdat het leger zooveel mogelijk onverzwakt beschikbaar blijve voor de bescherming van de basis der vloot en later de hoogst bereikbare kracht hebbe voor de verdediging van den zetel der Indische Regeering.

De vlootbasis toch stelt in verband met hare belangrijkheid aan de plaatselijke verdediging hoogere eischen.

Aan de zeezijde behooren de noodige pantserforten aanwezig te zijn, bewapend met zwaar kustgeschut van zoodanig kaliber en in zoodanig

aantal, dat een vijandelijke vloot op grooten afstand kan worden gehouden, opdat:

ten eerste, de ligplaatsen onzer schepen en onze maritieme etablissementen en inrichtingen volledig aan de beschieting onttrokken zijn; en ten tweede, het uitloopen onzer vloot te allen tijde ongehinderd moet kunnen geschieden.

Voorts moeten, hetzij op de forten, hetzij in daartoe aan te leggen afzonderlijke batterijen, enige snelvurende vuurmonden van middelbaar kaliber, tot bestrijking van den haveningang en de daarheen leidende vaarwaters en tot bestrijding van naderende torpedobooten, mijnenvisschers, betonningsvaartuigen en landingsvloepen beschikbaar zijn.

De forten moeten volledig bom- en stormvrij zijn, niet alleen bestand tegen beschieting uit het zwaarste scheepsgeschut, maar tevens elk voor zich zelfstandig en naar alle zijden verdedigbaar tegen elken verrassenden of onverhoedschen aanval te land of te water. Met het oog hierop zal de bewapening ook licht snelvuurgeschut en mitrailleurs moeten bevatten tot beheersching van de onmiddellijke omgeving en grachtsflankement, terwijl de noodige elektrische zoeklichten aanwezig moeten zijn, zoowel ten behoeve der nabijverdediging als om de mijnversperringen en de daarheen leidende vaarwaters te verlichten.

De plaatselijke toestand kan het wenschelijk maken, aan den vasten wal binnen de lijn der forten nog enkele open batterijen voor geschut van middelbaar en licht kaliber aan te leggen tot samenwerking met en aanvulling van de forten, ter bewaking van de haven en strandverdediging.

De genoemde verdedigingswerken krijgen alle een vaste bezetting van kustartillerie en garnizoensinfanterie, met de noodige hulpdiensten; tevens worden de noodige troepen bestemd tot bewaking van het geheel kustfront en der maritieme etablissementen tegen verrassende landingsondernemingen.

De krachtigste verdediging der vlootbasis aan de zeezijde zou intusschen niet tot haar recht kunnen komen, indien zij niet gepaard ging met beveiliging tegen aanvallen van de landzijde.

Daarvoor zou een fortenkring met zeer grooten straal aangelegd moeten, die kostbare verdedigingswerken eischt, terwijl voor de verdediging der tusschenruimten een aanzienlijke troepenmacht plaatselijk gebonden zou worden.

Meer geschikt voor de verdediging der basis aan de landzijde acht de commissie dan ook een mobiele legermacht, welke aanvankelijke opstelling zóódanig wordt gekozen, dat zij zoowel in de richting der verschillende landingspunten ageeren, als de vlootbasis tegen bedreiging, van welke zijde ook, dekken kan.

Voor de eigen verdediging der basis zal deze boven en behalve hetgeen hiervoren voor de verdediging naar de zeezijde werd vermeld, in dat geval slechts een beperkte veiligheidsbezetting behoeven te verkrijgen, welke na afzondering van eenige reserve (ook ter verzekering van de inwendige rust) de toegangen uit de omgeving bezet en afsluit en den geheelen omtrek bewaakt. Tot steun dezer

troepen kunnen op de voornaamste accessen eenvoudige permanente steunpunten worden aangelegd, welke in oorlogstijd met veldversterkingen en hindernissen worden aangevuld.

De landmacht zal dus moeten beschikken over een mobiele legermacht, een veldleger, dat ten opzichte zijner samenstelling uit de verschillende wapens, hulpwapens en treinen en ten aanzien zijner organisatie en indeeling, geheel voor operatief gebruik geschikt behoort te zijn. Bij eene beschouwing van zijn taak bij de verdediging van Java zij allereerst opgemerkt, dat de langgestrekte vorm van e'land, met een lengte van gemiddeld 1000 bij een afwisselende breedte van 55—200 K.M. weinig gunstig is voor de verdediging, wanneer men daarbij in aanmerking neemt, dat over een groot deel der noordkust en op enkele punten der Zuidkust bruikbare anker- en landingsplaatsen en meerdere havens aanwezig zijn. Rechtstreeksche afweer van landingen door op al die punten aanwezige troepen van voldoende sterkte zou een totale Macht vorderen zoo ver boven ons vermogen, dat hieraan niet te denken valt, terwijl de ongunstige vorm van het operatiegebied, in verband met de zeer beperkte capaciteit van het spoorwegnet, de mogelijkheid uitsluit, tijdig een groote macht te concentreren tegenover elk punt, dat bedreigd wordt of schijnt te worden.

Het zal dus, wanneer er niet een krachtige vloot aanwezig is om zulks te beletten, niet te vermijden zijn, dat de vijand vasten voet op Java verkrijgt; en vermits ons veldleger uit den aard der zaak slechts een bepaalde ruimte als zijn strategische werkingssfeer dekken kan, staat reeds dadelijk alles wat daarbuiten valt, met al zijn hulpbronnen, aan inbezitting door den vijand bloot.

De uitslag van den strijd tusschen ons leger en dat des vijands zal nu verder, grootendeels, van hun onderlinge machtsverhouding afhankelijk zijn. En geenszins uitgesloten wordt het geacht, dat de vijand reeds terstond of althans binnen korten tijd een macht van 100000 man op Java werpt en deze gaandeweg nog tot de dubbele sterkte zal kunnen opvoeren. De verdediging van Java, door de landmacht alleen, tegen eene groote mogendheid, die ongestoord tegen ons kan optreden, is een hopeloze strijd. Zelfs eene aanzienlijke uitbreiding van onze legersterkte zou geen aanneemelijk uitzicht op gunstig gevolg kunnen opleveren. En de vraag dient dan ook overwogen te worden, of niet een vermindering van het veldleger mogelijk zal zijn, omdat, bij het bestaan van een krachtige vloot, aan het veldleger een meer beperkte taak toegedacht kan worden.

(Wordt vervolgd.)

Uit de O.-I. Mail.

Het Begrootings ontwerp. De Indische pers uitte in 't algemeen groote tevredenheid over dit ontwerp, wijl er duidelijker dan ooit te voren de financiële positie van Ned.-Indië uit spreekt. Als specimen geven wij hier in 't kort het oordeel van De Java bode weer:

„Wel kon de regering er nog niet toe overgaan afzonderlijke begrotingen op te maken voor de gewone en de buitengewone uitgaven, maar zij heeft de scheiding scherper doen uitkomen en aan de toelichting een saldorekening toegevoegd, waarvan het eindeijfer eenig inzicht geeft in den toestand van 's lands kas.

Nu, die staat er best voor!

De voordeelige saldi voor den gewonen dienst zijn sinds 1908 gestegen met merkwaardige sprongen; zij bedroegen voor

1908	f 5.536.699
1909	- 6.186.214
1910	- 7.861.806
1911	- 13.926.041
1912	- 23.911.412

Voor het jaar 1913 zijn de verwachtingen gunstig, men rekent op een voordeelig slot voor den gewonen dienst van rond 21 miljoen en, valt 1914 niet tegen, dan zal ook het saldo van dit jaar in de 20 miljoen zijn.

Waar al die batige sloten zijn gebleven leert ons de saldorekening.

Van 1902 tot en met 1912 is voor buitengewone uitgaven besteed een bedrag van f 128.728.201, voor 1913 is geraamd f 39.550.000 en voor 1914 f 40.872.341, zoodat aan het eind van het komende dienstjaar aan buitengewone uitgaven zal zijn besteed een totaal van f 209.150.542. Daarvan is uit de gewone middelen betaald een bedrag van f 96.179.893 en uit leeningsmiddelen f 57.627.753,

zoodat nog een bedrag van f 55.342.896 uit een leening moet worden gevonden.

Echter zijn, behalve de bijna honderd miljoen ten behoeve van de gewone middelen nog rond 40 miljoen uitgegeven voor maatregelen tot bevordering van de economische ontwikkeling, zoodat inderdaad mag worden gezegd, dat Indië er financieel heel gunstig voor staat.

Er zit ook meer kleur in het voorontwerp voor 1914 dan in dat voor 1913. In het voorontwerp voor 1914 valt de strekking van het regeeringsbeleid te onderkennen, zij bedoelt de opheffing van de bevolking van deze koloniën door ruimer en beter onderwijs.

Al dadelijk blijkt dit streven uit de voorgenomen oprichting in Ned.-Indië van een Instelling voor Bestuursstudien voor de vorming van een korps civiele gezaghebbers voor de Buitenbezittingen en de adjunct-regenten op Java en Madoera.

Nu de doorvoering van de decentralisatie door de beslissing der Tweede Kamer is verdaagd, heeft de regering deze instelling losgemaakt van het Decentralisatie-voorstel en in gewijzigden vorm op deze begrooting gebracht. Zij bedoelt daarmede, naast een hogere vorming voor inlandsche bestuursambtenaren, ook in Indië een gelegenheid te openen om een diploma te verwerven, dat benoembaar maakt tot hogere bureau-bezettingen, als referendaris en administrateur. Ook heeft zij gedacht aan verbetering der positie van de inlandsche bestuursambtenaren. Dus wordt voor „Indiërs” de gelegenheid verbreed om Indië te helpen besturen.

Het Meer Uitgebreid Lager Onderwijs wordt aansluitend gemaakt op de inl. scholen der 1e klasse, met de bedoeling dat de M. U. L. O.-scholen later zullen voorzien in de vooropleiding voor de vakscholen. Aan de Mulo-scholen zal een voorklasse worden verbonden, totdat, wellicht later, aan de 1e klasse-scholen een achtste leerjaar kan worden toegevoegd. De leiding der eerste-klasse-scholen zal worden overgedragen aan Europeesche onderwijzers der 1e klasse en ze zullen worden gesteld onder de Europeesche schoolinspectie. In verband met de aansluiting van de Mulo op de vakscholen, wordt een cursus noodig geacht voor aanvullend onderwijs in de natuurwetenschappelijke vakken ten behoeve van het onderwijzend personeel. Voor minder welgestelde, doch zeer begaafde jongelieden worden beurzen beschikbaar gesteld en het aantal tweede klasse-scholen wordt sterker uitgebreid dan het vorige dienstjaar. Aan sommige dier scholen wordt een vijfde klasse toegevoegd. Ten slotte wordt een voorstel gedaan om het onderwijs voor inlandsche meisjes te subsidiëren. Het praktisch landbouwend onderwijs wordt uitgebreid en in de centra van inlandsche nijverheid zullen onder Europeesche leiding kleine ambachtschooltjes worden opgericht.

Uit al deze maatregelen spreekt de wensch der regering om de Indiërs vooruit te helpen, om hen de gelegenheid te geven zichzelf een beter en dus gelukkiger bestaan te scheppen. Aldus bovengenoemd blad.

De hormat. De Loc. meldt, dat ook door de tegenwoordige regering, in navolging van gouverneur Van Heutsz, geageerd wordt tegen de gebruikelijke betuigingen van hormat in de inlandsche wereld (sembah, hurken, enz.). Dat er inderdaad iets in die richting is gedaan, blijkt uit de afschaffing, sedert kort, in verschillende kaboe-patens, van het hurken der inlandsche ambtenaren gedurende de conferenties met den regent. Ook te Semarang werden dezer dagen de inlandsche ambtenaren ter jongste regents-conferentie verrast met de aanbidding van stoelen.

Sarikat Islam. Nadat de weigering der regering tot verleening van rechtspersoonlijkheid aan de „Sarikat Islam” door den resident van Solo aan de leden van het centraal-comité was bekend gemaakt, hebben dezen met de vertegenwoordigers der verschillende afdelingsbesturen ten huize van den hoofdleider hadji Samanhoedi een vergadering belegd om van gedachten te wisselen omtrent den weg, welken men thans had in te slaan.

Het resultaat der besprekingen was, naar het Soer. Nieuwsbld. meldt, om te Semarang het advies in te winnen van een rechtsgeleerde. Het gewezen centrale bestuur wendde zich daartoe tot Mr. Bijl, die van oordeel was, dat een nieuwe vereeniging diende te worden opgericht, welke dan als z.g. „centrale vereeniging” zou optreden. Elke afdeling zou lid moeten worden van deze „centrale vereeniging”, zoodat — indien de regering dit toestaat — het oorspronkelijk doel: het stichten van een groote vereeniging voor heel Nederlandsch-Indië, die zal hebben te streven naar de economische opheffing van den Inlander, daarmee eveneens zou zijn bereikt.

Een smeekschrift. De Express deelt mede, dat een comité is gevormd tot voorbereiding van een smeekschrift der Inlandsche bevolking aan H.M. de Koningin, aan te bieden op den onafhankelijkheidsdag, inhoudende „het eerbiedig verzoek, gelegenheid te geven, dat weerklink vinden de gevoels van het Inlandsche volk in de regelingen hier in het land”.

Het is uit het artikel niet precies op te maken, wat de Express er mede bedoelt, maar De Ja-

HAAGSCHE KUNSTHANDEL

119 NOORDEINDE 119.

Ruime sortering GRAVUREN, in zwart en artistique hand gekleurd. ETSEN, AQUARELLEN en TEGELS van de goedkoopste tot de duurere soorten.

GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË bij aankoop vanaf f10.—

MAILKOFFERS.
DEKSTOELEN.
HANGMATTEN.

H. W. v. BRAKEL & Zn.

HOFMEDEN

PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767

FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES

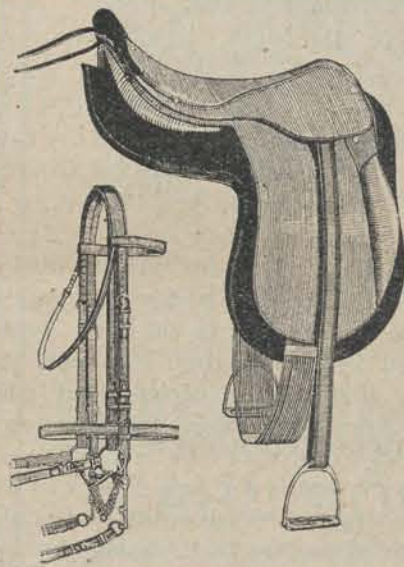
EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT
KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)

School- en Pensioengeld internaat f 800.—
Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—

De Directrice: A. J. NELCK.

F. W. VAN WIJK = DAMES-
KLEERMAKER.
Tollensstraat 118. Teleph. 3235.

Speciaal adres voor:
PLUCHEMANTELS, BONTMANTELS
en TAILOR-MADE COSTUMES
NAAR MAAT.

VERWEEGEN & KOK

Hoogstraat 23
DEN HAAG
Kalverstraat 88-90
AMSTERDAM

COMPLETE
Harnachementen
voor Ned.-Indië

Geillustr. Prijscourant
wordt op aanvraag
gaarne toegezonden :

Mad. ^{elle} P. C. BIEKART

HOOGHE WAL 5.

Costumes Tailleur
Mantels Blouses

LUXEBROOD-FABRIEK PAUL C. KAISER

HOFLEVERANCIER

ENGELSCHES CAKES,
Prima en gewone, in verschillende smaken.
TULBAND in verschillende grootte.
Prima en gewoon KRENTENBROOD.

abode, waaraan wij dit bericht ontleenen, vermoedt dat het blad wil vragen om een Indisch parlement en, later, zelfbestuur.

De Expres vraagt voor dit denkbeeld steun van „andere rassen, die mede gevoelen, dat Indië eigen bestuur van noode heeft”.

De Javabode meent echter, dat die oproep weinig instemming zal vinden. Om steun te krijgen die wat beteekent, moet het verzoek h. i. worden gebaseerd op andere argumenten dan „de ongunstigste rechtspositie” en „den poel van ellende, waarin de kolander nu verkeert”.

De Expres zou de belangen van de inlandische bevolking beter kunnen dienen, indien zij dit verzoek te begrijpen. Aldus besluit De Javabode.

De nieuwe gouverneur van Celebes. De in de Javabode van 1 Juni uitgesproken verwachting, dat de resident van Riouw of die der Oostkust van Sumatra, zijnde de heeren G. J. de Bruyn Kops en W. J. Rahder, benoemd zal worden tot gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden, ter vervanging van den tot lid van den Raad van Nederlandsch-Indië benoemden heer W. J. Coenen, zal niet verwezenlijkt worden, daar beiden voornemens zijn in den loop van het volgend jaar, na dertig jaren actieven dienst, hun pensioen te verzoeken.

Naar het blad vernam, zal thans de keuze gedaan worden uit de residenten van Djambi en Menado, de heeren Th. A. L. Heijting en Ph. J. van Marle, die beiden op 15 Juli j.l. gedurende drie jaren den residentsrang bekleeden. De meeste kandidaten worden aan eerstgenoemde toegeschreven.

Timor.

Op 30 Juli heeft aan het dep. van Buitenlandse Zaken de uitwisseling plaats gehad van de acten van bekrachtiging van de aldaar op 3 April tusschen Nederland en Portugal gesloten overeenkomst nopens het onderwerpen aan scheidsrechtelijke beslissing van een geschil, ontstaan ten aanzien van de uitlegging van art. 3, 10e van het op 1 October 1904 tusschen genoemde landen getekend verdrag tot regeling der grenzen van het wederzijdse gebied op het eiland Timor.

Alle uren een lepel, of langzaam en toch niet zeker! In 1859 kwam een tractaat tot stand tot regeling van de Portugeesche en Nederlandsche grens op het eiland Timor. Daarbij bleven Portug. stukken (enclaves) in 't Nederl. gebied liggen, en omgekeerd. In 1893 werd besloten een commissie te benoemen om een betere grensregeling, zonder enclaves, aan te geven. De benoeming der commissie kwam echter pas in 1898. Dit leidde tot een nieuw verdrag in 1904. De Nederlandsche volksvertegenwoordiging hechtte er in 1905 haar zegel aan. De Portug. maakte daar echter niet veel spoed mee. Maar ook met de ratificatie daarvan was de overeenstemming nog niet verkregen. Vooreerst zijn er nog enclaves, vervolgens is er verschil van uitlegging over een punt van het grensverdrag van 1904. Reeds heeft eens 't gerucht geloopt, dat het besluit genomen zou zijn om 't geschil aan scheidsrechtelijke uitspraak te onderwerpen.

In de Nederlandsche pers keurde men toen zeer af, dat Nederland niet bepaald bedongen had, dat het Haagsche hof hiervoor werd aangewezen. Ook wij spraken ons in dien zin. Toen volgde een ontkenning door de Regeering en toch blijkt nu, dat de geruchten wel juist zijn geweest. De Timorkwestie blijft een kwestie en Nederland heeft zich niet flink durven verklaren voor een geding in 't Vredespaleis. Er is in deze heele geschiedenis weinig verkwikkelijks.

Suriname.

Onder het hoofd „De economische toestand”, schrijft De West van 11 Juli:

Deze titel is wat weidsch gekozen. Onze bedoeling is slechts om door enkele cijfers een indruk te geven van den economischen toestand. Geenszins een volledig overzicht.

De cacao-uitvoer bedroeg Januari—Juni 1913 6840 balen; Januari—Juni 1912 5900 balen; Januari—Juni 1911 11661 balen.

Er is dus vooruitgang, vergeleken bij verleden jaar, maar belangrijke achterstand vergeleken bij 1911.

Toch is er goede hoop, dat in het loopende jaar de productie van 1911 zal worden bereikt, d. w. z. ruim anderhalf miljoen kilogram. De eerste verhuizing in Juli (die feitelijk nog tot Juni behoort, doch door de feestdagen vertraagd werd), bedroeg 1500 balen. En er zijn nog flinke aanvoeren te wachten. Een deel van den Saramacca-oogst is dit jaar zeer laat. De productie van dat gedeelte wordt eerst in September verwacht. Ook worden gunstige verwachtingen gekoesterd van de naplukkigen.

Over ziekten in de cultuur vernamen wij de laatste maanden weinig, wat gewoonlijk een goed teekening is. De thripsplaag, die in de maanden Maart en April ernstige schade heeft aangericht op verschillende plantages, was daarna als bij tooverslag

overal zeer verminderd, hoewel niet geheel verdwenen.

De koffie-uitvoer bedroeg de eerste helft van dit jaar 79 ton, tegen 70 ton in de eerste helft van 1912. Deze kleine stijging is vermoedelijk de inleiding tot eene aanzienlijke toeneming der productie, daar uitgestrekte koffie-aanplantingen (oorspronkelijke tusschencultuur van bacoven) binnen betrekkelijk korten tijd vruchtdragend zullen worden. Waarschijnlijk zal nog dit jaar de invloed daarvan duidelijk merkbaar zijn in het uitvoercijfer. Peperpot belooft een van de grootste en mooiste koffieplantages te worden in de kolonie. Een groote installatie voor koffiebereiding zal daaraan waarschijnlijk gepaard gaan.

De rubbercultuur is nog in haar kinderyaren hier. De eerste helft van 1912 werd verscheept 124 kilogram rubber, en de eerste helft van het loopende jaar 1947 K.G.

De balata-cijfers vertoonen eene sterke stijging vergeleken bij de eerste helft van het vorig jaar. De aanvoer bedroeg in 1912 tot einde Juni slechts 13 ton, en dit jaar ruim 200 ton.

Hier spreekt duidelijk de invloed van het seizoen. De regenval in December en Januari j.l. was — in tegenstelling van een jaar tevoren — zeer bevredigend, zoodat met porcknoeking nog al wat balata kon worden ingezameld, terwijl in de eerste maanden van dit jaar misschien wel honderd ton balata is aangevoerd, die door de droogte verleden jaar in 't bosch moest worden achtergelaten.

Hoe de totale productie dit jaar zal zijn, valt nog niet te zeggen. Hoewel het seizoen weer droog was, schijnen de boomen beter te hebben gevloeid dan het vorige jaar. Blijft het seizoen gunstig, dan schijnt een belangrijke productie zeer wel mogelijk dit jaar. De deskundigen zijn het echter vrijwel eens, dat — wat de huidige wijze van exploitatie betreft — de industrie nog ten hoogste een of twee jaren zich op de tegenwoordige hoogte zal kunnen handhaven. De bereikbare terreinen zijn bijna alle reeds eens of meermalen bewerkt met ladders en sporen. Het gevolg daarvan is, dat de arbeiders nu in kleine groepjes verspreid moeten werken, waar men vroeger in groote kampementen kon samenwerken. Van geconcentreerden arbeid zal eerst weder sprake kunnen zijn, wanneer men besluit de boomen — in plaats van ze langzaam te laten kwijnen en sterven — te vellen en tot in de takken uit te bleeden, in welk geval het mogelijk schijnt nogmaals loonend alle terreinen over te werken.

Gegeven den toestand, waarin de bosschen verkeeren, zal dit jaar waarschijnlijk geen vierde deel worden aangevraagd van de oppervlakte, die gewoonlijk in vergunning „tot onderzoek” wordt genomen, wat een gevoelig financieel verlies voor de koloniale kas beteekent. Uitgebreide prospecties achten de ontginners thans noodeloos, of liever te kostbaar. Kon men vroeger volstaan met enkele hoofdlijnen te kappen dwars door de terreinen en daardoor een algemeen inzicht krijgen van den bollenrijksdom van het terrein, de prospectie zou thans zóó minutieus moeten geschieden, dat zij te kostbaar zou worden.

De goudindustrie geeft gelukkig weer eenig teeken van leven. Waar de productie zich sedert eenige jaren steeds in de dalende lijn beweegt, is het een voldoening te kunnen constateeren, dat de eerste helft van dit jaar de aanvoer bedroeg 405 kilogram, tegen 295 K.G. in de eerste helft van 1912. Een belangrijke vooruitgang dus, waardoor de productie tot dusverre ongeveer gelijk is aan 1911, toen het eerste half jaar opracht 442 K.G. gouden het heele jaar 957 K.G.

Verleden jaar was de goudproductie slechts 716 K.G.

„Een vreemd geval” noemt hetzelfde nummer van De West de volgende ontvangen mededeeling:

„Een vreemd geval heeft zich voorgedaan in het militair garnizoen alhier.

Twee zieke fuseliers waren als hersteld ontslagen uit het militair hospitaal. Zij verklaarden aan luitenant Meynema, dat zij zich nog zeer ziek gevoelden. Zij zeiden echter niet te durven klagen, uit vrees voor kapitein Hovenkamp.

Luitenant Meynema nam de zaak ter hand, opkomende voor de rechten der fuseliers, met het gevolg, dat zij weder opgenomen en thans zelfs ernstig ziek werden bevonden.

Wat gebeurde nu echter? De kapiteins Hirschmann en Hovenkamp, die het optreden van luitenant Meynema kwalijk hadden genomen, lokten een resolutie uit, waarbij luitenant Meynema werd afgekeurd wegens overprikkeling van zenuwstelsel.

De heer Meynema onderwierp zich daarna aan een onderzoek van drie zeer bekende, bekwame burgergeneesheeren, die na een zeer nauwkeurig onderzoek in een uitgebreid certificaat hebben geattesteerd, dat de luitenant physisch, neurologisch en psychisch volkomen geschikt is voor alle diensten, ook in de tropen.

Aan luitenant Meynema is aangezegd, om per eerste mail naar Nederland te vertrekken, maar men mag verwachten, dat dit muisje in den Haag een staartje zal hebben”.

Hillmer & Co.

Noordeinde 58. Telef. 1667.

PIQUÉ HEMDEN

f 2.75, f 3.50, f 4.—, f 4.50.

ENGELSCHHE HEMDEN

steeds de nieuwste Dessins

van af f 2.50.

Rijke keuze **DASSEN.**

Gemaakte en Zelfbinders.

LIBERTY

VRAAGT FRANCO STALEN

VAN

ONVERSCHIETBAAR KATOEN

VOOR BLOUSES, JAPONNEN &

KINDERJURKEN 78% BREED

IN 20 FRAAIE KLEUREN

f. 0.85 PER MTR

EENIGE VERTEGENWOORDIGERS IN NEDERLAND

METZ & C HOOGSTRAAT 10 'S GRAVENHAGE

EN LEIDSCHESTRAAT AMSTERDAM

BOUWT

OP

„Oud-Wassenaer”,

„Groot-Hæsebroek”

- of „De Pauw”. -

Inlichtingen te bekomen bij de bekende
: Kantoren. :

P. VAN DEN BRUL.

AMSTERDAM. DEN HAAG. HOORN. LEEUWARDEN.

HEEREN- EN JONGENSKLEEDING.

KLEEDERMAKERIJ VAN DEN EERSTEN RANG.

Schoenleesten naar maat.

— EENIG ADRES voor Nederland. —

„Het nut van individuele leesten wordt door iederen voetspecialiteit erkend en als onmisbaar aanbevolen”.

— Voor Indië speciale bewerking. —

G. J. VAN DEN BERG JR.
De Carpentierstraat 4 - DEN HAAG.

Naar aanleiding van dit bericht schrijft X aan De Avondpost van 9/10 Augustus:

Onder bovenstaand opschrift komt in „de West” een artikelje voor — door uw blad overgenomen — betreffende een officier, die voor zijn minderen opkomt en daardoor geen genade vond in de oogen van zijn chefs. Een typisch tropisch militair middelje paste men toe, n.l. den luitenant laten komen voor de geneeskundige commissie, waarvan de kapitein Hovenkamp in zijn hoedanigheid van inspecteur van den Geneeskundigen Dienst, Voorzitter is.

Volgens dat artikel is de heer H. gebeten op die luit.; de heer Hirschmann, kapitein-commandant der troepen in Suriname eveneens... ziedaar een raadsel, door een kind op te lossen. De luitenant is door de geneeskundige commissie ongeschikt verklaard en moet ten spoedigste vertrekken.

Merkwaardig, doch teeknend is het, dat diezelfde luitenant geschikt werd verklaard door een commissie van burger-geneeskundigen, die dus geheel buiten deze „vreemde geschiedenis” staan.

Ik hoop, dat het slot van het artikel bewaarheid zal worden, n.l. dat dit muisje in Den Haag een staart zal hebben, want „there in something rotten in the military state in Surinam”. Al gedurende langen tijd.....

Toen een paar jaren geleden — ik meen in 1911 — een bericht in de dagbladen de ronde deed, dat er een inspectie over de troepen in Suriname zou gehouden worden, vond men dat een mooie oplossing voor veel, waarover anders gezweven wordt. Die oplossing werd toen niet „mooi” gevonden door den kapitein Hirschmann, want deze ligt bijna gedurende zijn geheele detachering, overhoop met 90 pCt. zijner ondergeschikten.

Een inspectie zou nog altijd een goede oplossing zijn. Dat de bekende muis dezen staart zal hebben, is de wensch van X.”

.

„Zoo is hij dan gekomen, de groote kunstenaar! — schrijft De West van 11 Juli. De man, die de zoo hoog gespannen verwachtingen over zijn praestatie nog heeft weten te overtreffen. Den 9en Juli gaf Albert Vogel zijn eersten voordrachtsavond, die geworden is tot een enorm succes.

Met al stijgende belangstelling heeft het publiek, — dat reeds van den aanvang geheel in bewondering was geboeid — hem gevolgd”.

Na een opsomming van hetgeen te genieten werd gegeven, besluit De West:

„De heer Vogel kan tevreden zijn. Ons publiek is gewonnen.

De klacht, dat hier „niets te doen is”, kan niet worden geuit.

Voor ieder bereikbaar zal er wel iets zijn en wel iets van 't beste, zooals dat weinig hier zal wezen.

Laat 't Surinaamsche publiek toonen dat 't groote kunst waardeert”.

Blijkens de advertenties in de bladen zou Albert Vogel zeven openbare voordrachtsavonden geven.

.

Verschenen is het rapport van de Slootwijk-commissie, groot 237 bladzijden. De West van 15, 18 en 22 Juli wijdt daar eene beschouwing aan, waarop wij zullen terugkomen; alleen willen wij nu reeds mededeelen, dat het rapport niet ongunstig is.

.

„Volgens een te Paramaribo ontvangen telegrafisch bericht, heeft de heer Ter Laag aan den minister geseind, dat de Imataka is aangekomen (te Liverpool) en dat de bacoven na den eersten dag nog goed waren.

Hoewel dit bericht niet duidelijk is — schrijft De West van 22 Juli — leiden wij er uit af, dat ook de tweede proefzending bacoven goed overgekomen is”.

Het is niet de eerste maal, dat er in Suriname geklaagd is over de onduidelijkheid van de telegrammen betreffende deze zaak. Wij hebben daar ook meermalen op gewezen.

.

„Onze Fransche bureu — schrijft Suriname van 15 Juli — zijn ons, wat het goudbaggeren betreft, vooruit, zooals zij ons steeds vooruit geweest zijn in alles, wat de goudindustrie betreft. In de Sinnamary, een rivier in Cayenne, werkt een baggermolen, die in de laatste 4 maanden 43600 gr. goud opleverde, waarop een zuivere winst van 69000 frcs. verkregen.

Het is waar, dit resultaat is niet dadelijk verkregen. De exploitatie met den baggermolen heeft aanvankelijk teleurstellingen opgeleverd, ook wel door minder goede keuze van machine. Maar volhardend, heeft de maatschappij toch het eindelijk succes bereikt.

Chef van den molen is de heer Frans M. Hendriks, een landgenoot, die thans met verlof te Paramaribo vertoef”.

Wanneer zal het goudbaggeren in de Marowijne door het syndicaat Tiffany een aanvang nemen? Van den stand der zaak lekt niets naar buiten. Intuschen zit — naar wij vernemen — de heer Tiffany nog steeds te Parijs op een beslissing te wachten. Of deze spoedig komen zal? Waarschijnlijk is dit niet. De Fransche diplomatie zal nu moeten uitrusten van de vermoedenissen van de Balkankwes-

tie en de Nederlandsche zal niets liever doen dan deelen in die rust. Wat komt het er op aan, of de koloniën het slachtoffer worden van het nooit eindigend getreuzel. Als de heeren diplomaten zich maar niet vermoeden!

.

Nadat bij de besprekingen in de Tweede Kamer, in verband met het wetsontwerp voor een cultuur-bank in Suriname gebleken was, dat men van verschillende zijden de toestandkoming van een goede gelegenheid tot het vervoer van bananen als een eerste vereischte voor het welslagen der cultuur beschouwde, heeft de Koninklijke W.-Indische Maildienst bij het departement van koloniën een plan ingediend tot vervoer van bananen naar Nederland, met speciaal daarvoor te bouwen stoomschepen.

Voor de verwezenlijking van dit plan was een regeeringssubsidie, gegeven het aanzienlijke kapitaal hetwelk met den bouw der schepen gemoeid zou zijn, en de onzekere kansen van het succes der cultuur, onontbeerlijk. Daar de regeering slechts geneigd bleek, een schema in overweging te nemen, hetwelk, behalve het vervoer, ook het financieren der aanplantingen en den verkoop van het product zou behelzen, handelingen die niet binnen den werkring van den K. W. I. M. vallen, terwijl toch een onderneming, volgens een dergelijk schema ingericht, uit hoofde van de belangen, welke de K. W. I. M. in Suriname bezit, naar het oordeel van de directie dezer maatschappij met haar in enge verstandhouding zou moeten zijn, is de directie met eenige mannen uit de financiële wereld te rade gegaan.

Men is tot het inzicht gekomen, dat de vraag, of de oprichting van een als door de regeering gedacht lichaam overwogen kan worden, in de eerste plaats beheerscht wordt door het resultaat van een onderzoek naar de levensvatbaarheid der bananen-cultuur in Suriname.

Hiertoe heeft zich een commissie gevormd, bestaande uit de heeren S. P. van Eeghen, voorzitter; H. Brugman J.Ezn., New-York, mr. G. J. Fabius, E. Heldring, J. Sibinga Mulder, Abra Mulder, C. M. van Rijn en mr. C. D. Salomonson, secretaris. De heer J. Sibinga Mulder, oud Java-planter en ook met Suriname bekend, zal zich weldra naar centraal Amerika (Costa Rica, Guatemala en Columbia) en van daar naar onze kolonie begeven, om ter plaatse de cultuurwijze en den bodem te bestudeeren en verdere gewenschte gegevens te verzamelen. N. R. Ct.

Curaçao.

De berichten aangaande Castro blijven schaars. Volgens telegrammen van 2 Aug. uit New-York is Gomez uit Curaçao vertrokken naar Puerto Cabello, en zou hij vandaar naar Coro gaan. Twee volledige overwinningen zouden in den staat Fachira door de regeering behaald zijn.

Castro zoude aan het hoofd staan van 12000 volgelingen, waartegen Gomez slechts 7000 man kan stellen. Ook wordt, onder alle voorbehoud, vermeld, dat de volgelingen van Castro moordpartijen op groote schaal zouden hebben aangericht.

De proclamatie, die Castro op 27 Juli in Coro heeft uitgevaardigd en die wij in ons vorig nr. reeds in het kort vermeldde, luidt aldus:

„Oorlog is onvermijdelijk geworden. Ik verklaar mezelf in strijd met President Gomez, wiens verraad en machtsusurpatie sedert 1908 tot een ware ramp is geworden en mij genoopt heeft het particuliere leven weder vaarwel te zeggen. Zijn misdadig doet haar gruwelijke gevolgen door 't geheele land gevoelen. Die luie en grimmige Gomez draagt op zijn voorhoofd de onuitwisbare merkteekenen van den verrader. Zijn brutale blik en zijn perfide glimlach moedigen zijn weinige volgelingen aan den ondergang van het vaderland te voltooien. Het heldhaftige Venezuela roept me terug om zijn rechten te verdedigen. Ik ben de slaaf van eer en plicht en gehoorzaam aan dien oproep. Mijn program ten aanzien der binnenlandsche aangelegenheden is de redding van mijn land van dreigende anarchie. Mijn buitenlandsche politiek zal zijn, de hand te reiken aan beschaving en vooruitgang op den grondslag van gelijkheid en rechtvaardigheid. Ieder in Venezuela moet de wapenen opvatten en medewerken aan de redding van het vaderland”.

Gomez was vroeger Castro's rechterhand, de vriendschap is dus wel in vurigen haat verkeerd!

Weldra zullen er wel meerdere berichten komen aangaande de omwenteling in Venezuela, die ditmaal van meer belang voor Curaçao is dan gewoonlijk, omdat, als Castro overwint, hij ongetwijfeld zijn wraak over onze kolonie zal uitstorten, naar aanleiding van de gebeurtenissen van 1908.

.

Aangaande de werking van den onlangs aangekomen zandzuiger schrijft de Amigo e:

„De zandzuiger is Maandagmorgen beproefd. Het ging best. Als er eenmaal voor goed begonnen zal zijn met het werk, komt het gauw genoeg klaar. 't Is verwonderlijk, zoo mooi stil de zuiger ligt midden in de branding. De zes ankers houden hem stevig vast”.

.

Gebr. P. H. CAMINADA

LANGE HOUTSTRAAT 3

HAAG - Telefoon 713

SPECIAAL ADRES VOOR ALLE OPTISCHE ARTIKELEN,
BRILLEN, KIJKERS, ENZ.

AANLEG EN ONDERHOUD VAN ELECTR. LICHT- EN SCHELGELEIDINGEN.

RIPPEN

PIANOHANDEL

PIET HEINSTRAT 42

ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN

STEMMEN

HEINEKEN'S
Glazenwasscherij

STOOM JALOEZIEËN.
en ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek v. Geschilderde
GORDIJNEN

in meer dan 500 dessins.

„Klenus” Stofzuig-
Machine.

HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS

's-GRAVENHAGE

Kettingstraat no. 6 TELEFOON
: 2478. : :

DE WEKKER
HEULSTRAAT 2-18

ONTVANGEN:

de Gegarneerde en

Ongegarnerde Hoeden

in alle prijzen

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE

BANKZAKEN.

SAFE - INRICHTING.

HUPFELD'S FILIAAL

DIRECTIE:

DUWAER & NAESSENS

PIANO-, PHONO- en MUZIEKHANDEL

IS GEVESTIGD:

's-GRAVENHAGE

AMSTERDAM

Kneuterdijk/Heulstraat,

Stadhouderskade, 19,

Tel. No. 27.

Tel. No. 4698.

Dat St. Thomas niet achterblijft in havenverbetering, blijkt uit het navolgende aan de Amigo's mededeelende bericht:

„Twee groote Deense Firma's, gewend aan havenaanleg, zullen binnen twee jaar de haven van St. Thomas in orde maken. Er wordt dezer dagen reeds mee begonnen en zal f500.000 dollar kosten. Er zal een ijzeren pier gebouwd worden van buitengewone lengte, en een groot dok met eene diepte van 9½ M. De haven zal uitgediept worden door een Engelschen hopper-zuiger, welke 100.000 dollar kost. Groote warenhuizen worden er op de kade gebouwd, ook komen er een moderne kolenlaadinrichting, tanks voor olie, hooge elevators etc. Met het oog op aldaar voorkomende aardbevingen zullen de kaden van steen gebouwd worden”.

De N. Rott. Ct. van 7 Aug. j.l. bevat als feuilleton een zeer belangwekkend artikel: „Bij de herenking der slavenemancipatie op Curaçao”, waarin wij lezen, dat oorspronkelijk de W.I. compagnie niet veel werk van den slavenhandel maakte, doch dat eerst geschiedde in 1662, toen er een contract gesloten werd met een slavenhandelfirma te Madrid, die koninklijk goedgekeurd was. De slaven werden meest uitgevoerd naar „Terra firma”, (Venezuela). De invoer van slaven bracht de Compagnie veel op; na het opzeggen van het contract met de Madridsche firma werden met andere slavenhandelaars contracten aangegaan, totdat in 1730 het monopolie der Compagnie in den slavenhandel opgehield en de vrije handel op de kust van Afrika werd geproclameerd.

De Staten-Generaal vonden niet alleen in den menschenhandel niets onteerends, maar moedigen bleven zelfs aan en schreven nog in 1789, dat: „om de koloniën in de West-Indiën van de noodige handen te voorzien tot het verrigten van den arbeid, de negerhandel behoorde aangemerkt te worden als onafscheidelijk van den bloei en vooruitgang dier koloniën en van de geheele commercie”.

Eerst in 1814 kwamen in ons land andere denkbeelden over den slavenhandel, die gaandeweg steviger wortel schoten en in 1863 tot de algeheele vrijmaking der slaven leidden.

Te Curaçao werden toen ruim 11000 menschen vrij verklaard. Over het algemeen heeft men te Curaçao niet te klagen gehad over deze vrijmaking. De dorheid van den bodem en het veel voorkomende gebrek zijn een pikkel geweest voor de negers om te werken.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Het vijfjarig jubileum van „Boedi Oetomo”. Den 25en Mei j.l. werd te Bandung Boedi Oetomo's geboortedag op feestelijke wijze herdacht. De afdeeling Bandung kon met vreugde terugzien op de succesvolle viering van het 5-jarig jubileum der Vereeniging. Velen, die zich — volgens Douwes Dekker — nationalist noemen en gevoelen, waren ten volle tevreden met de wijze, waarop zij hun eerste nationaal lustrum hebben gevierd. Boedi Oetomo en Sarikat Islam gingen op dezen dag samen, ook om Dr. Tjipto Mangoenkoesoemo te huldigen, „onze „Tjipto”, zoolks ook de Indische Partij hem genoemd heeft. Swd. heeft uit zijn dagboek in de Hindia Sarikat, omtrent deze viering en huldiging eenige bijzonderheden vermeld, die hier eenigszins verkort een plaats mogen vinden, te meer wijl zij op de verdiensten van genoemden Javaan betrekking hebben, den man, die nu volgens telegraphisch bericht uit Indië, in hechtenis is gesteld, omdat? Ja, omdat hij opruiende circulaire heeft verspreid en waarschijnlijk in die circulaire de Inlanders heeft aanbevolen om geen deel te nemen aan de viering van Nederland's onafhankelijkheid (zie het ingezonden stuk van den heer François in het Vaderland van 5 Augustus j.l., ochtendblad). Zekerheid hebben wij hieromtrent nog niet. Dr. Tjipto dan werd onder plechtige stilte van de nieuwsgierige aanwezigen door den voorzitter van Boedi Oetomo verzocht naar voren te komen, waarna deze de toespraak aankondigde van den heer Wignjadisastra, vice-president van de afdeeling Bandung van de Sarikat Islam. Broeder Tjipto — alzo Swd., de dagboekschrijver — zag verschrikt rond, niet begrijpend, wat dat alles beteekende moest. Onderwijl trippelden twee lieve jonge dames naderbij, van wie één een overdekt presentierblaadje droeg. Daarop nam de heer Wignjadisastra het woord.

De beteekenis van deze feestviering werd duidelijk gemaakt; dr. Tjipto voorgesteld als de man, die de organisator is geweest van dit jubileum, aan wien niet alleen Boedi Oetomo, maar alle andere Inlandsche Vereenigingen zooveel te danken hebben. Ook als de „schepper” van de „Kartini-club” werd hem hulde gebracht, eene instelling, welke beoogt middels debatten algemeene vraagstukken van belangrijken aard te bespreken. Het is speciaal, zeide spreker, een club van de intellectuelen onder de Inlanders, die zonder ruikbaarheid werkt, dadelijk veler sympathie heeft verworven en waartoe ook enkele Europeanen zijn toegetreden. Ook de moeite, die hij zich getroost heeft om het volksonderwijs te verbeteren werd herdacht. Daar-

na werd gewezen op het feit, dat hij zich in 1911, als parakulier arts te Solo, met opoffering van al zijn geldelijke verdiensten, beschikbaar stelde aan de Indische Regeering voor de bestrijding van de pest te Malang. Men kwam dokters te kort en zijne hulp werd aangenomen. De Regeering heeft notitie genomen van deze edele daad en het heeft Hare Majesteit behaagd, den man, die zooveel opofferde voor zijn volk, te benoemen tot ridder der Oranje Nassau-orde. Dan met verheffing van stem, richtte de spreker speciaal tot den heer Tjipto Mangoenkoesoemo de volgende woorden: „Broeder Tjipto Mangoenkoesoemo! Thans richt ik tot u rechtstreeks het woord. Gij hebt vernomen, wat ik den aanwezigen te zeggen heb gehad. Het zal u niet aangenaam zijn — wij, die u kennen, weten het allen — dat wij u hier voor een talrijk publiek huldigen, doch doe ons dan een groot genoegen en aanvaard onze sympathiebetuiging. Wij hebben u dit alles volstrekt geheim gehouden, overtuigd als wij waren, dat ge anders deze ovatie beslist zoudet weigeren. Broeder Tjipto, in opdracht van uw talrijke vrienden hier te Bandung, bied ik u hier het insigne van uwe ridderorde aan. Wij willen niet achterblijven bij onze attentieuse Regeering, die u bereids tot ridder Oranje Nassau heeft gemaakt. Wij hopen, dat gij in de huidige beweging van ons volk evenveel zult doen, gelijk gij indertijd als medicus gedaan hebt voor de lijdende menschheid”.

Een donderend hoera begroette de pakkende rede van den heer Wignjadisastra, waarna de liefvallige jonge dames den gedecoreerde naderden, om het eereteken op diens borst te hechten.

De heer Tjipto Mangoenkoesoemo bedankte zijne vrienden voor de groote eer, hem te beurt gevallen. Het was een verrassing, absolute verrassing, zeide hij, waarvoor hij — hoe pijnlijk het hem ook was — zeer gevoelig bleef. Uitdrukkelijk waarschuwde spr. evenwel zijn vrienden, dat men hem niet al te veel op den voorgrond moest schuiven. Men moest in hem niets buitengewoons zien. Intusschen dankte hij nogmaals voor de attentie en hoopte, dat hij nog meer dan ooit voor de vooruitgangsbeweging zijner landgenooten zal kunnen doen. (Applaus).

Namens het dagblad „de Expres” werd door den heer Karkebeeke, plv. hoofdredacteur, ook het woord tot den heer Tjipto gericht. Hij achtte dit een voorrecht, omdat het hem in staat stelde lucht te geven aan de gevoelens van hoogachting, die hij voor zijn mederedacteur koesterde. „Voorwaar, zeide hij, de woorden van mannen als de heer Tjipto verdienen aller aandacht. In de nu zich vormende Inlandsche Vereenigingen is te vaak een bron van onnoodigen hartstocht waar te nemen, die zeer getemperd zou worden, wanneer men meer acht sloeg op de bezadigde, maar daarom niet minder krachtige en juiste woorden, raadgevingen en wenken, die tot u komen van de zijde van mannen als Tjipto Mangoenkoesoemo. Zijn gansche leven staat er borg voor, dat hij slechts het allerbeste met zijn volk heeft voorgehad, nu en altijd en dat steeds zijn beste krachten gewijd zullen zijn aan het volk, dat den vaderlandschen bodem bewoont. Waar wij in den laatsten tijd rekening moeten houden met den goeden wil, door de regeering getoond om het onderwijs in deze landen voor de oorspronkelijke bewoners er van aan te moedigen en op een beteren leest te schoeien dan tot heden het geval was, daar zien wij, dat mannen als Tjipto in zekeren zin in één richting met dit streven van de regeering werken. Onderwijs is het eenige, dat de bewoners van deze landen zal doen ontwaken en de mannen, die zich inspinnen om dat onderwijs zooveel mogelijk naar voren te brengen, zijn de mannen, die uw eerlijke raadgevers zijn en naar wie gij luisteren moet”.

Een driewerf hoera werd op den geridderde uitgebracht, waarna hij door de leden persoonlijk werd geluk gewenscht. Toen werd hij door de enthousiaste vrienden naar buiten gedragen en zoo aan de duizenden, die daar geduld g. buiten de sociëteit Paroekoenan wachten, onder luide toejuichingen vertoond.

Inl. Studenten aan de Technische Universiteit. Raden Sasrosawarno, zoon van Raden Toemenggoeng Djojonegoro te Solo, heeft het eindexamen van de H. B. S. te Semarang afgelegd en zal nu naar Holland gaan om daar voor Ingenieur te studeeren. Gelijkijdig zal ook Ilias uit Padang voor dezelfde studie de reis naar Europa maken.

Vooruitgang. De Sinar Sumatra verneemt, dat voor de bestrijding van de malaria in Siboga en omstreken (daar worden vele rawa's, moerasen, aangetroffen) van regeeringswege een som van f25000 beschikbaar zal worden gesteld.

Ook zal er een autodienst tusschen Palembang—Benkoelen en het Gouvernement van Sumatra's in het leven worden geroepen. De hoofdlijnen zullen zijn van Fort de Kock naar Rau en van Solok zuidelijk naar Moearalaboe met zijlijnen naar andere plaatsen.

De Voorzitter van den gemeenteraad te Batavia heeft — alzo de Perniagan — reeds vroeger de aandacht van den Raad op den slechten woningtoestand van de Inlanders aldaar gevestigd. Op

1ste Rotterdamsche
Maatschappij van Verzekering op het Leven
Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Levensverzekering

in elken vorm.

Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAIA.

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIELE INRICHTING voor de	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. off 50.—p.j. af. „ „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.
---	--	---

WAROONG DJAWA

INDISCH RESTAURANT
à la Carte
Kortenaerkade 10 - DEN HAAG.
TELEPHOON No. 4882.
Dagelijks geopend van 12—7 uur. Voor uitzending
wordt f0.25 bestelloon gerekend, tenzij afgehaald.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”,
SPUISTRAAT 16, DEN HAAG - TEL. 3768.

GUNSTIG GELEGEN IN HET MIDDEN DER STAD.
LIFT — ELECTRISCH LICHT — CENTRALE VERWARMING.
80 KAMERS EN SALONS.
PLATS DU JOUR 50 Ct. — DINERS VAN f1.50 EN HOOGER.
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.
J. DEN HARTOG,
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

Au Corset Français.

DEN HAAG PRINSESTRAAT 98
Telefoon 5546.

LEIDEN
VISCHMARKT 7
Telefoon 11.

== CORSETTEN OP MAAT. ==
W. J. M. FREDERIKS Corsetière.

BOEKHOUDEN.

DEGELIJK ONDERRICHT AANGEBODEN
in BOEKHOUDEN en HANDELSREKENEN
door leeraar M. O. Opleiding voor praktijk-
examens en het staatsexamen. Speciaal onderricht
voor Indische verlofgangers, die gedurende hun
kort verblijf alhier zich hierin willen bekwamen
en vooral voor Indische ambtenaren met het oog op
de invoering van de commerc. boekhouding door
het Ind. Gouv. Desverlangd wordt als repetitor
opgetreden voor hen, die bij enig examen werden
afgewezen en voor leerlingen H. B. S.
Brieven onder No. 15744 bureau van „Het Vader-
land”, Parkstraat 25, Den Haag.

DUINOORD.

Te koop of te huur aangeboden, een
prachtig gelegen, geheel naar de nieuwste eischen
des tijds gemeubileerde VILLA, in 1912 door een
der eerste firma's ingericht.
Bevragen bij A. DE JONG Czn., Bouwkundige,
B. Ballotstraat 54, Den Haag.

zijn voorstel heeft nu de Raad der Regeering verzoekt gouvernementsgrond te Sentiong aan te kopen, om daar geschikte huisjes voor Inlanders, zoo mogelijk ook voor Europeanen, te bouwen. De G. G. heeft hierop geantwoord, dat de Regeering genegen was den grond aan de gemeente Batavia te verkopen, overeenkomstig de bepalingen der agrarische wet, voor den prijs van 1/2 cent de M. 2, met dien verstande, dat 2/5 van het terrein gebezigd moet worden voor veemarkt en slachtplaats van runderen en buffels. De kosten, die dezen nieuwen aanleg, ook van opmeten en project, tengevolge zullen hebben, worden op ± f 300.000 geschat. Door een 5% leening zal het benodigde kapitaal verkregen moeten worden. Men berekent alnog 1/5 voor de kampongs en de resterende 2/5 grond voor de wegen noodig te zullen hebben. 't Is te hopen, zegt het blad, dat de gemeente met oordeel te werk zal gaan, opdat de nieuwe wijk er goed moge uitzien, en met het oog op pest- en ander gevaar, de noodige hygiënische maatregelen genomen zullen worden.

Daeng Pabarang, die niet lang geleden werd gevat, is onder geleide van een politie-opziener en 4 politie-oppassers naar Soerabaja opgezonden. Van daar gaat hij naar Benkoelen, alwaar hij voor 25 jaren verbannen is (Pembrita Makassar).

De **Mardikenjo Vereeniging** heeft wederom de hulp van het bestuur en van de S. I. gevraagd. In kas is nog juist voor 4 à 5 maanden genoeg. Zij vraagt een subsidie van f 160 's maands. De S. I. wil helpen (Pantjaran Warta).

Een groot schied plan. De hoofdredacteur van de Oetoesan Hindia, de heer O. S. Tjokroaminoto, heeft een groot schied plan. Naast al die kleine vereenigingen, die uit de S. I. ontstaan zijn, wil hij een groote Handelmaatschappij, een Naamlooze Vennootschap oprichten met een kapitaal van minstens f 300.000, zoo mogelijk van f 500.000, waaraan alle leden van de S. I. voor minstens f 1 ieder moeten deelnemen. Deze waatschappij zou den naam van Al Islamiah krijgen.

Te Padang hebben de Javanen zich ook tot een afdeling van de S. I. vereenigd.

De Vereenigings-ziekte. Aangestoken door de vereenigingbacil, wilde de panewoe (distriktshoofd) van Bedji onder Klaten, ook eens eene vereeniging oprichten. Voor welk doel, weet de Bintang Soerabaja niet, waaraan dit bericht is ontleend. Wel was het bekend, dat aan de vereeniging, die met spoed tot stand kwam, de naam van „Sarekool" werd gegeven. Hij had aan alles gedacht, de oprichter, alleen niet om voor deze vereeniging de vergunning van het Bestuur aan te vragen. Hij kreeg daarvoor twee dagen paséban arrest.

WAT DE CHINEES VERTELT.

's Lands adviseur voor Chinese zaken. De heer Oudendijk is, volgens de Perniagan, verscheidene dagen te Semarang en Solo geweest. Hij heeft op deze plaatsen samenkomsten gehad met de Chinese officieren, handelaren, besturen van school en andere vereenigingen, om, te Buitenzorg teruggekeerd, de noodige voorstellen te kunnen indienen, o.a. betreffende de instelling van Chinese Raden, een burgerlijke stand voor Chinezen, de afschaffing van de betrekking van Chinese officieren, enz. Vóór zijn vertrek naar Solo had er nog een receptie te zijner eere bij den kapitein der Chinezen te Semarang plaats, die druk bezocht werd, zoolwel door Chinezen als Europeanen. Men was zeer tevreden over zijne houding en manieren tegenover de Chinezen. Hij sprak de Tjeng Im-taal, die blijkbaar goed begrepen werd. Aldus besluit bovengenoemd blad.

Een Chinese Kostschool. Te Soekaboemi is een kostschool voor Chinese kinderen opgericht. Aan het hoofd staat de heer M. Fuiten. Het kostgeld is van f 35 tot f 40; het schoolgeld f 4 's maands. (Perniagan).

De **Pewarta Soerabaja** heeft uit Buitenzorg vernomen, dat de assistent-resident aldaar gestreng de hand te houden aan art. 1 Nos. 1, 2 en 3 van het Inlandsch Politiefreglement (verplichte kennisgevingen binnen een bepaalden tijd van aankomst en verhuizing in de gemeente en van gasten, die men bij zich laat overnachten). De betrokken politie-opziener is tot wijkmeesters aangesteld. Geldt deze herinnering nu alleen den Inlanders en speciaal de Chinezen? Valen de Europeanen er buiten? vraagt het blad, en herinnert er aan, dat een Europeesche wijkmeester indertijd den Generaal van Heutz drie malen bekeurd heeft, wegens overtreding van het betrekkelijk artikel van het Politiefreglement voor Europeanen, en dat ten slotte die wijkmeester als zoodanig ontslagen werd.

Een nieuwe G. G.? Verschillende bladen hebben uit de Europeesche kranten het bericht overgenomen van een aanslaande herbenoeming tot Gouverneur-Generaal van den Generaal Van Heutz, en zeggen dat deze wel onstemd moet zijn, dat na zijn vertrek zijn opvolger van systeem is veranderd, en daardoor het bestuur op losse schroeven heeft gezet, zoodat het wel te begrijpen is, dat hij de be-

paling gemaakt zou hebben eventueel later zijn opvolger te mogen aanwijzen.

Zou 't waar zijn? Buitenzorg is een mooie en gezonde plaats en zal daarom wel aangewezen zijn tot verblijfplaats van den Gouverneur-Generaal; maar het is ook een plaats van ongerechtigheden. De Perniagan verneemt, dat in den laatsten tijd de Inlandsche Christenen aldaar de Protestant-sche kerk voor rendez-vous-plaats gebruiken.

Rekest om Gratie. De vijf Chinezen, die door den Tangerang-schen poliërechter veroordeeld zijn, wegens het houden van hazardspelen en het daaraan deelnemen, hebben een gratierekest ingediend. Wat geeft het? vraagt de Perniagan. Het request komt toch weer in handen van den assistent-resident Vernet, die, om zich schoon te wasschen, zijn chefs en de Europeesche bladen onjuist heeft ingelicht. Hier hebt ge alweer een geval van „macht boven recht", roept het blad uit, dat de poliërol in N.-I. met den naam van „pengadillan naraka" (helsche rechtspraak) betitelt.

Gebrek aan Chin. officieren. Hetzelfde blad constateert, dat er gebrek bestaat aan Chinese officieren en er onder de Chinezen geen animo bestaat om tot Luitenant van hunne natie benoemd te worden. Vroeger waren er zes te Soerabaja, nu maar twee. Niemand wil het meer zijn. De Luitenant Tan Siok Ing, die belast is met de waarneming der betrekking van boedelmeester, tegelijk met de uitoefening van zijne eigen functie, heeft den resident verzocht hem van deze waarneming te ontheffen.

Van Vreemde Koloniën.

Nederlandsche Jenever in Fransch West-Afrika.

Een artikel voor onze branders, zeker niet zonder interest en dat toch onopgemerkt zou kunnen blijven, daar La Dépêche Coloniale geen hunner wellicht onder oogen komt, geeft 't Nr. van dat dagblad van 1 Augustus. Een week te voren had de heer P. d'Horel beschouwingen ten beste gegeven over „la lutte antialcoolique en Afrique Occidentale", hierop dient het door ons bedoelde artikel, van een niet genoemde tot bescheid. Wij verhalen het op de Nederlandsche dranken betrekking hebbende gedeelte.

„De Handelskamer van Dakar stelt, ter bestrijding van de vorderingen, die 't alcoholisme in Senegal maakt, voor heel streng den invoer van Hollandschen jenever en van onzuivere alcoholsoorten te verbieden. Maar is die Hollandsche jenever van zóó slechte hoedanigheid als beweerd wordt? In 1909 zond de Engelsche regeering een officieele commissie naar Z.-Nigeria om er nauwgezet 't alcoholvraagstuk te onderzoeken. Die commissie nam een groot aantal monsters in beslag van de aan inlanders verkocht wordende sterkedrankmerken. Deze werden in Engeland aan zeer nauwkeurige analyses onderworpen. Wat wezen deze uit? Dat die alcohols, die Hollandsche jenever, op wier rekening al het kwaad wordt gesteld, van normale kwaliteit waren en in geen opzicht een buitengewoon slechter karakter aanboden. Men lette er wel op, dat een dergelijke uitspraak te meer beteekenis heeft nu ze van Engelsche zijde komt. Engeland voerde in Nigeria geen alcoholische dranken voor inlanders in, en zou er dus belang bij hebben gehad het vreemde product in aanzien te doen verminderen, ten bate van de concurrentie. De Hollandsche jenever is dus niet slechter dan andere sterke dranken, en zeker veel minder gevaarlijk dan de afschuwelijke alcohol-producten, die men aan onze Fransche bevolking laat drinken, zonder dat het Parlement ooit den moed heeft gehad er zich tegen te verzetten. Waarom onder deze omstandigheden die Hollandsche dranken zoo volkomen te verbieden? Misschien om den invoer van dat slechtere Fransche product te bevorderen? De anti-alcoholbeweging zou er niets door gewonnen hebben, daarvan kan men zeker zijn".

Hetgeen de schrijver daarna opmerkt over het voorgestelde gebod om onzuivere alcohol te verbieden (alleen dus alcohol in zuiveren toestand toe te laten), nemen wij maar niet over, slechts merken wij op, dat hij geenszins een tegenstander is van drankbestrijding, integendeel zelfs. Hij vindt in het voorgestelde een verkapt bevoorrecht van de Fransche branders, inplaats van een ernstigen aanval op het drankmisbruik. Om dit terdege aan te pakken wil hij geen halve maatregelen, geen maatregelen alleen voor de inlanders, maar een flink doorgevoerde, algemeene actie tegen het alcoholisme in geheel Fransch West-Afrika, in overleg met de vreemde buur-mogendheden, en zoowel tegen den Europeaan als tegen den inlander gericht.

Duitsch-Nederlandsche telegraafkabelmaatschappij in 1912.

Deze maatschappij kon in 1912 weer op vooruitgang wijzen. Behalve een verbreking van den kabel bij Woosung, waardoor de dienst er twee dagen onderbroken werd, verliepen de werkzaamheden zeer goed. De rekening sloot af met een nettowinst van 841000 M. Daarvan werd o.a. 455000 M. bestemd om 6 1/2 % dividend uit te keeren, en 101300 M. voor 't reservefonds.

In overeenstemming met de maatschappij voor

DORDTSCHER BANK

's-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
Behandelt alle BANKZAKEN.

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

Zoo juist ontvangen:

EEN MOOIE COLLECTIE

Flanel (zijde en wol)

ZEER GESCHIKT VOOR:

Blouses, Heeren Nachtpakken,
Overhemden, enz.

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO"

DEN HAAG.

RADEN ADJENG KARTINI.

Verschenen de DERDE DRUK van:

Door Duisternis tot Licht

Geïllustreerd.

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

Ingenaaid f 2.40.

Gebonden f 2.90.

DE TWEDE DRUK, DIE IN APRIL 1912 VERSCHIEEN,

WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

Uitvoerig Prospectus wordt op aanvraag franco toegezonden.

VACANT

TOKO BAHROE

Van Kinsbergenstraat 126, Intercomm. bij de Prins Hendrikstraat, DEN HAAG. Tel. 4796.

SPECIAAL ADRES VOOR GOEDE SAMBALLANS EN BOEMBOE'S.

Firma BARNAS & DIEMERS, Importeurs.

raadloze telegrafie, is een vereeniging opgericht van stations voor radio-telegrafie op te richten te Nap, Naerroe, Rabaul en Apia. De twee eerste zijn gereed, met die in Nieuw-Guinea en Samowa is een begin van uitvoering gemaakt. Dank zij het door Duitsche rijk verleende subsidie kunnen de daarbij betrokken kapitalen op 6% rekenen.

Invoering van den burgerlijken stand in Tunis.

De regeering van 't protectoraat is bezig voor de inlanders een burgerlijken stand in te voeren. Voor een deel is dit zelfs reeds geschied, zoo b.v. voor de stad Tunis. Het mohamedaansche gedeelte dier plaats is tot 31 wijken gevormd, aan het hoofd daarvan een mharrek staat, die een betrouwensman der ingezetenen moet zijn. Zij wenden zich tot hem in moeilijke gevallen, hij is hun tusschenpersoon tot de hoogere autoriteiten. Aangemoedigd door een premie van fr. 1.50 per aangifte, zorgen de mharreks, dat de burgers het nut van den burgerlijken stand begrijpen en de geboorte van kinderen geregeld ingeschreven worden. Zij zijn ook belast geworden met een volkstelling, die zij in drie maanden volbrachten. Zoo is het bestuur in het bezit gekomen van vaste gegevens, die tot nu toe ontbraken.

De bevolking der stad Tunis telt 17875 Franschen, 75000 Muselmannen, 26500 Joden, 5986 Anglo-Malteezen, 45237 Italianen, 1381 andere Europeanen. Een totaal van ruim 170000 zielen, zoodat zij de grootste stad van Noord-Afrika is.

De geboorten zijn er talrijker dan in Frankrijk, de Fr. zelf hebben er ook meer kinderen dan in 't moederland. Ook de sterfte onder de Fr. is er geringer dan in 't moederland.

De musulmansche bevolking wijst ook een groot geboortecijfer aan, maar de sterfte is daarentegen zó groot, dat zij in de laatste jaren het geboortental belangrijk overtrof. Daar er geen bijzondere redenen voor dit verschijnsel is aan te geven, zou een sterke afname, ja een uitsterven van de Mohamedanen er te vreezen zijn, maar dit element vindt doorlopend aanvulling van buiten af. Aangezien in andere gemeenten de bevolking niet afneemt, kunnen deze de hoofdstad op sterkte blijven houden.

Voor de groote sterfte worden als redenen vermeld het gebrek en de onkunde, waarin de arbeiders in Tunis leven. De loonen zijn bijzonder laag, de voeding is onvoldoende, de woningen zijn ongezond door gemis aan ruimte, lucht en licht. Hierdoor vinden besmettelijke ziekten en tuberculose een geschikten bodem om voort te woekeren. Eindelijk is ingezien, dat deze toestand verbetering eischt, althans vinden wij de verzekering, dat het bestuur van het protectoraat met ijver de taak aangevat heeft van de materiele en moreele verheffing van den inlander. De waarnemingen, waartoe de invoering van den burg. stand geleid heeft, hebben medegewerkt om het besef van dien plicht levendig te maken.

Marokko.

De Deutsche Kolonialzeit. bevat een overzicht van den toestand in Marokko, samengesteld door den luitenant-kolonel Hubner. Voor vreemdelingen geschreven, kan 't ook onze lezers van dienst zijn, daar zelfs Fransche bladen 't overnemen, blikken zij zelfs de gelegenheid niet te versmaden om de positie van 't oogenblik bij D. voorlichting te overzien. Wij vatten 't artikel hier kort samen en geven den raad de kaart er eens bij na te gaan.

In 't W. van Marokko zijn de twee residentien Fez en Marrakech bezet. Ten Z. van Meknes oefenen mobile colonnes de politie uit tot aan Azroa en Tadla. Na de inname van Taroudant is een detachement naar Agadir gegaan, dat tevens door de vloot werd geblokkeerd. Garnizoenen met vaste posten, verbonden door vliegende afdelingen, beheerschen dus het land tot aan de Midden-Atlas. Maar van W.-Marokko kan slechts de helft pl.m. 16000 vierk. K.M. beschouwd worden als aan Frankrijk onderworpen. In het N. is het Fr. gezag het hechtst bevestigd, z. a. in Chaouia, Rabat, Meknes en Fez. Deze laatste plaats zal door een spoorweg met Rabat verbonden worden. In het Z. zijn hier nog geen spoorwegen en zijn de wegen zelfs zeldzaam. De expeditie naar Tadla had tot doel de stammen die zelfs aan den Sultan het trekken door hun land verboden, tot toenadering te brengen.

In het Z. deel van O.-Marokko zijn de twee militaire afdelingen van Oudja en Tarourit gelegerd. De spoorweg van Lalla-Marnia naar Tarourit doorsnijdt dit gedeelte en heeft een groote strategische beteekenis gekregen door zijn aansluiting aan de havens van Nemours en Beni Sai. De voltooiing er van vergemakkelijkt den aanval van de casbah van Coun. Zoo kan een krijgstoct naar Taza worden verwacht nadat de spoorweg Sidi Embarek zal hebben bereikt. In de provincie Oudja kunnen 4000 vierk. K.M. als daadwerkelijk onderworpen beschouwd worden. Een gelijke oppervlakte in het gebied ten Z. hiervan, waarvoor van de spoorbaan van Colomb Bechar en de etape-wegen naar Bon Denib en Igli gebruik wordt gemaakt.

De beslissing, waartoe de schr. komt, luidt: „Door een stelselmatigen volhoudenden arbeid wordt geleidelijk de militaire beheersching over geheel Marokko verkregen. Maar de tot nu toe verworven uitkomsten zijn verkregen door inderdaad

buitengewone middelen. Om ongeveer 24000 vierk. K.M. grondgebied te bezetten en een bevolking van ongeveer 740000 zielen in de hand te houden, die over 44000 K.M. verspreid woont, heeft men ten naaste bij 60000 man noodig. Men kan aannemen, dat elke Fransche krijgsman eigenlijk maar staat tegenover twee Marokkaansche strijders! Om de te overwinnen moeilijkheden van den Marokkaanschen oorlog naar deze verhouding te beoordeelen, moet men bedenken, dat de Franschen in ruime mate beschikken over de meest moderne oorlogsmiddelen, terwijl de inlanders daarvan zoo goed als niets bezitten”.

.

Aansluitende aan dit overzicht en die conclusie, wil het ons voorkomen, dat 't volgende bericht voor het Spaansche gesukkel betere vooruitzichten kan openen.

„De voorzitter der Kamer, de heer Villanueva, is uit Marokko teruggekeerd, waar hij de zone van Melilla tot Ceuta, tot Tetouan en tot Larache doorloopen heeft. Hij had een lang onderhoud met den voorzitter van den ministerraad en den minister van Oorlog. Hoewel het medegedeelde en besprokene geheim is gebleven, meenen de bladen als de overtuiging van Villanueva te kunnen weergeven, dat Spanje zich zonder uitstel met Frankrijk moet verstaan om een einde te maken aan de woelingen der in opstand zijnde stammen. Wanneer deze door Spaansche troepen vervolgd worden, wijken zij op Fransch gebied uit, om terug te keeren na op hun verhaal gekomen te zijn. Geen middel moet versmaad worden om samenwerking met Frankrijk te verzekeren”.

Naar 't ons voorkomt ligt in deze zienswijze werkelijk de eenige oplossing, maar dan zal Spanje er ook toe moeten overgaan, volgens een vast plan, het gebied niet alleen te vermeesteren, maar ook bezet te houden en onder geregeld en humaan bestuur te brengen en te houden.

De Tropische malaria.

Al is het een aangenomen waarheid, dat chinine het beste middel is tegen de malaria der tropische landen, nieuwe statistieken, die dit bevestigen, blijven de belangstelling verdienen. Als zoodanig maken wij dan ook melding van de stelselmatige waarnemingen van doctor Godfrey, chef van den Engelschen geneeskundigen dienst in Guyana.

Hij begon de behandeling in de gevangenis. Niet alleen nam de malaria door stelselmatig gebruik van chinine af, maar ook andere ziekten werden tevens er door bestreden. De van malaria bevrijden bleken veel beter bestand tegen de andere kwalen.

Daarna werd aan de inlanders, werkzaam op suikerplantages, chinine verstrekt. Voor wie 't middel koopen wilde, werd het bovendien sedert 1906 op alle postkantoren verkrijgbaar gesteld. Ook dit had uitstekende resultaten.

De gratis verstrekkingen zijn sedert uitgestrekt tot de weeshuizen, alle liefdadigheidsinstellingen, en de scholen van Georgetown en Nieuw-Amsterdam.

Het departement van landbouw en wetenschappen der kolonie heeft op verschillende plaatsen voordrachten laten houden, waarbij de schoolonderwijzers tegenwoordig moesten zijn. Theorie en praktijk hebben hand aan hand 't vroeger bestaande vooroordeel overwonnen. Bij de bevolking dezer West-Indische kolonie is de chinine een huisvriendin geworden.

O.- en W.-Ind. Literatuur-Overzicht.

Nieuwe actie van het Bataksche instituut.

Sedert kort vertoeven te Medan de bekende dr. C. W. Janssen, medebestuurder van het Bataksch Instituut, en de ex-zending M. Joustra, laborant aan deze instelling. Beiden hebben reeds korte uitstapjes in het binnenland gemaakt, ten einde met de praktijk der werking van het Instituut nader kennis te maken en nieuwe schikkingen te treffen. Het is het streven van het te Leiden zetelend Instituut om uit de Bataklanden zelve, ook van de zijde der bevolking meer rechtstreeks gegevens te ontvangen, waarvan de kennisneming aan het streven van deze instelling — welke, zooals men weet, in het algemeen beoogt de Bataklanden zoowel economisch als geestelijk vooruit te brengen — ten goede kan komen.

In deze richting werkend, heeft de heer Joustra te Medan in de daartoe ter beschikking gestelde Eerste Europeesche Lagere School een merkwaardige bijeenkomst van hier woonachtige Mandhelings geleid. Aan de ongeveer veertig aangekomenen, onder wie ook een enkele Tobances, — de meesten behoorend tot het intellectuele deel van hun ras — heeft de heer Joustra uitgelegd, hoezeer er ook op hún aller medewerking moet gerekend worden om het Instituut in staat te stellen de Bataklanden vooruit te helpen. Zij kunnen dit doen door zoowel hun verlangens als grieven kenbaar te maken en het Instituut op de hoogte te houden van al wat op de maatschappelijke ontwikkeling in deze streken betrekking heeft. De heer Joustra had aller oor en als bewijs van de belangstelling der aanwezigen kan gelden, dat zich dadelijk een drietal Mandhelingsche correspondenten aanboden, meldt de Sum.

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER. Tel. interc. 2443.
ORFÈVRERIE CHRISTOFLE
Berndorfer Metallwaaren-Fabrik ARTHUR KRUPP,
BERNDORF N.O.
ALPACCA :: ALPACCA ZILBER.
ENGLISH AND AMERICAN PLATE-WARE.
Vernikkelde Huishoudelijke Artikelen
van bekende beste kwaliteit.
LUXE ARTIKELEN :: BYOUTERIEËN.
15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.
Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.
HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER
ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45
DEN HAAG
Bedden- en Meubelmagazijnen
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.
PRINS HENDRIKSTRAAT
141-143 Den Haag.
Geheel gepantserde Hutfokf-
fers. Voor het bagageruim, 100
cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM.
hoog, m. bak f 10.50. Voor de
hut 100 cM lang, 50 cM. breed,
36 cM. hoog, met bak f 9.—
Voor de hutten der nieuwe
booten 100 cM. lang, 50 cM.
br., 40 cM. hoog m. bak f 9.50.

N.V. BERLITZ-SCHOOL M^{ij}.
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordelnde alleen 42^b, boven Maison KRUL
Telefoon 6318.
TALen: DUTSCH, ENGELSCH, FRANSCH,
ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.
door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen,
die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.
Om telourstellingen te voorkomén, lette men vooral op
het juiste adres Noordelnde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
— Tramhalte lijn 3 —
Eenig adres voor hen die zich goed en
voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS
MEUBELEN willen voorzien.
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

VACANT

M. VISSER v/h. A. J. RODBARD
Spuistraat 69 - 's-HAGE
Telefoon 5470.
FABRIEK EN MAGAZIJN VAN GOUDEN,
ZILVEREN EN DIAMANTWERKEN.
REPARATIE-INRICHTING.

Post. Zijn rede, die ongeveer anderhalf uur duurde, werd met gejuich beloofd.

Vanwege het Bataksch Instituut zullen pogingen in het werk worden gesteld om, met behulp van het Alg. Ned. Verbond, een kleine bibliotheek ten behoeve van de reeds talrijke Mandhelingsche gemeente ter Oostkust op te richten.

De pogingen om een vastere band te leggen tusschen het Bataksch Instituut en de Bataklanden zullen worden voortgezet.

Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

Vroeger is in de Java-Bode reeds vermeld dat de regering besloten heeft om de jaarlijksche subsidie van f 9000, toegekend aan het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen, met ingang van dit jaar te verhoogen met f 21.000 en alzoo te brengen op f 30.000.

Deze toeslag werd noodig geoordeeld om het genootschap in staat te stellen de zich voortdurend uitbreidende verzamelingen op het gebied der Javaansche archeologie en kunst naar behooren te beheren en krachtig voort te gaan met zijne verdere, ook door de wetenschap in het buitenland zoozeer gewaardeerde werkzaamheden.

Het genootschap bezorgt namelijk de uitgave van een groot aantal geschriften op het gebied van taal-, land- en volkenkunde en de geschiedenis van den Indischen archipel, alsmede die van omvangrijke werken op wetenschappelijk gebied, welker aantal door uitbreiding van het onderzoeksterrein, de toenemende intensiteit der onderzoekingen en de vermeerdering van het aantal onderzoekers steeds grooter wordt.

In dezelfde richting wenscht de regering verder te gaan door namelijk de belangstelling in deze koloniën aan te wakkeren door middel van de instelling van een centraal lichaam, een wetenschappelijk instituut, hetwelk in den ruimsten zin werkzaam zal zijn in het belang van de organisatie van het wetenschappelijk onderzoek in Nederl.-Indië.

Verschillende regeeringsinstellingen houden zich thans bezig met een dergelijk onderzoek en eveneens particuliere vereenigingen.

De bedoeling is nu door middel van het centraal wetenschappelijk instituut eene meer vruchtbare samenwerking te doen ontstaan tusschen de verschillende instellingen, die zich daarmede bezig houden en de relaties met de instellingen van dien aard in het buitenland te bevorderen.

De bestaande instellingen, zoowel de officieele als de particuliere, zullen zooveel mogelijk in het instituut vertegenwoordigd worden.

De nieuwe instelling zal gevestigd worden te Batavia en niet onder een der departementen van algemeen bestuur ressorteren, doch rechtstreeks staan onder den gouverneur-generaal, die de leden benoemt.

De voortdurende uitbreiding van de verzamelingen en de daarmede gepaard gaande vermeerdering van werkzaamheden van het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen heeft ook vergroting van het museumgebouw van het genootschap noodig gemaakt.

Reeds geruimen tijd heeft zich die behoefte doen gevoelen, ook ter verkrijging van een veiliger ruimte voor het bergen van kunstschaten.

Door de regering zijn thans de noodige gelden toegestaan voor de uitbreiding van de gebouwen. Er zal, wegens gebrek aan grond, eene verdieping op het gebouw worden aangebracht, waarin een penningkamer, een schatkamer en een tweetal kamers voor de directie zullen worden ingericht.

De kosten van het werk zijn geschat op f 63.000.

Weekblad voor Indië.

De heer M. van Geuns opent No. 12 met eene beschouwing over het credietwezen op Java in de praktijk. Hij is overtuigd, dat de bedoelingen der regering goed zijn geweest. De verslagen van gouvernementswege laten zich heel aardig lezen. Er is nu eenmaal een officieele waarheid naast de waarheid. Welnu, zegt de heer v. G. — de waarheid is, dat vrijwel vaststaat, dat in sommige afdelingen van Java de afdelingsbanken — die over het geheel nog geen 10 jaar oud zijn — de inlandsche gemeenschap meer achteruit hebben gebracht, dan vooruit. t Sprekt van zelf, dat schr. deze stelling tracht te bewijzen.

Verder brengt deze afl. Hollandsche schilderkunst in Indië, door Gabriël. — Een kijkje in de Koloniale Afdeling van de Tentoonstelling „De Vrouw 1813—1913” (met afb.). — Het nieuwe ziekenhuis voor besmettelijke ziekten te Singapore (met afb.). — Militaire schetsen uit Boni. II. Van mijn aankomst te Boni, een nachtelijke omsingeling en roestige geweren. — Bij de rechterlijke macht. Uit het levensboek van een Indisch ambtenaar 1892—1907, door W. van Delft (vervolg). — Kiekjes uit de rechtszaal, door Mr. Cornelis.

Koloniale prijsvraag.

De jongste aflevering van het Koloniaal Tijdschrift bevat den tekst eener door het Koloniaal Instituut te Hamburg uitgeschreven prijsvraag, luidende:

De heer Eduard Woermann te Hamburg heeft aan den Raad van Professoren van het Koloniaal Instituut te Hamburg 600 Mark ter beschikking gesteld als prijs voor de beste bewerking der vraag:

„Door welke praktische maatregelen kan in onze Duitsche koloniën een vermeerdering van het aantal geboorten en een vermindering der kindersterfte bij de inlandsche gekleurde bevolking — het in economisch opzicht meest kostbaar actief onzer koloniën — bereikt worden?”

In het antwoord moeten behalve de medische ook worden onderzocht en uiteengezet de godsdienstige, ethnographische en economische verhoudingen, die van invloed zijn op het aantal geboorten en de zuigelingensterfte bij de inboorlingen van onze koloniën. Voorts moeten praktische voorstellen worden gedaan om het aantal geboorten bij de inlandsche gekleurde bevolking te vermeerderen en de kindersterfte tegen te gaan. Het onderzoek behoeft niet over alle koloniën te worden uitgebreid, ook antwoorden, die zich tot één kolonie beperken, worden tot mededinging toegelaten.

De antwoorden moeten in de Duitsche taal gesteld, zoo mogelijk met de schrijfmachine aan één kant beschreven en zonder naam, doch op de eerste bladzijde voorzien van een motto, in een verzegeld wit couvert (binnen de postverpakking), tot uiterlijk 31 December 1914 bij de post ingeleverd worden met het adres: Professorenrat des Kolonialinstituts, Hamburg. (Preisauflage).

Behalve de verhandeling moet het binnenste couvert den vollen naam en het nauwkeurig adres van den schrijver inhouden in een afzonderlijk verzegeld couvert, dat buitenop het motto draagt. De prijs kan ook worden verdeeld. De beslissing wordt vóór 1 October 1915 in de Deutsche Kolonialzeitung bekend gemaakt. Het bekrondde wordt eigendom van het Hamburgsche Koloniaal Instituut met recht, de overige antwoorden geheel of in uittreksel of ten deele te publiceren.

De Raad van Professoren van het Hamburgsche Koloniaal Instituut,
FRANKE, Voorzitter.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 31: Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan, door P. Hondius Jz. — Fabrieksresultaten van een aantal Java-suikerfabrieken gedurende den oogst 1912, door H. C. Prinsen Geerligts. — Kultuurberichten (Beteugeling der rietvelden op Java. — Inwijding der suikerfabriek Petaroekan op Midden-Java. — Commissie van advies in zake de landbouwnijverheid op Java. — Boschexploitatie op Java. Enz.). — Kleine mededeelingen (Een waterleiding voor Buitenzorg. — Verhoogde werking van den Smeroe. — Topographische kaart van Medan en omgeving. Enz.). — Verkeerswezen (Lijn Batavia—Buitenzorg. — De Atjeh-stoomtram. Enz.). — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

De Ingenieur.

Het Nr. van 9 Augustus van De Ingenieur bevat eene beschouwing van den heer E. C. Abendanon, over de Nederlandsche Regeering en de mijnbouw in Nederlandsch-Indië. Het geldt weder de vraag: geoloog of mijningenieur.

Koloniaal Tijdschrift.

De Augustus-aflevering opent met het begin eener titeld: Het een en ander over het „passar” of beschouwing van den heer H. C. van den Bos, gemarktwezen in de Gouvernementslanden op Java en Madoera. Het artikel heeft o. i. vooral daàrom waarde, omdat de schrijver laat voorafgaan een historisch overzicht betreffende marktaangelegenheden, beginnende met de beschrijving van een inlandsche „markt”, zooals Cornelis de Houtman (of liever W. Lodewijksz) die geeft in zijn journaal van 1598.

De heer V. G. A. Boll schrijft, vervolgens, over de nieuwe bestuursregeling op Moena, welke een aanvang namen in 1906, toen op het eiland, dat te voren werd bestuurd door een vanwege den sultan van Boeton aangestelden Radja, een civiele gezaghebber werd geplaatst.

Daarop volgt het slot der verhandeling van den heer J. H. Doeve over Landbouw, crediet voor Inlanders op Java, waarvan de schrijver heel wat meer zegen voor de Inlandsche maatschappij verwacht dan de heer Van Geuns in zijn bovengenoemd opstel in het Weekblad voor Indië.

Verder vindt men in dit Nr. de volgende min of meer uitvoerige bijdragen:

Geadviseer* over de Nederlandsch-Indische Bestuursopleiding, door D. J. D. — Verscheidenheden (Directeur van het Binnenlandsch Bestuur. — Bescheidenheid. — Een lastig geval), door H. D. — Kroniek, door Tertius. — Persoverzicht. De Inlandsche pers, de Chineesche pers, door Walbeehm. — De Javaansche pers, door Ch. P. J. Blok. — Vreemde koloniën, door A. M. — Aanteekeningen betreffende de begroting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1913. — Mededeelingen. — Politieke plaat: De Oosthoek wapent zich.

Teysmannia.

Inhoud van Afl. 5: Over het verband tusschen bezinkingssnelheid en structuur van den bouwgrond, door L. G. den Berger en W. Weber. — Synthetische rubber contra natuurlijke, door M. Verbosch. — Javaansche voedergrassen, door C. A. Backer (vervolg). — Een geachte najaarsgast (een watersnip), door J. Olivier. — Sprokkelingen op land-

Brackel & Broermann

DEN HAAG { Hoogstraat 37a, 39.
Lange Poten 43.
ROTTERDAM - Hoofdsteeg 34.
Uitrustingen voor INDIË en AFRIKA.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

C. HOYNG,

SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.

Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GEDEKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF
GEDELTIELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

AMERIKAANSCH

Tandheelkundige Inrichting

Dir. H. W. VALKENAAR, Amerik. Mec. Dentist.

GEVESTIGD:

's-GRAVENHAGE, Wagenstraat 19,
naast de Firma Pander.

LISSONE & ZON.

Het voornaamste en oudste reisbureau van Nederland.
KANTOREN:

Singel 155, Amsterdam en Prinsestr. 18, 's-Gravenhage.

Doel van het bureau: het reizen te vergemakkelijken, weshalve het bureau sedert 1876 gezelschapsreizen onderneemt naar de schoonste landstreken en steden van Europa; reisbiljetten en hotel-coupons verstrekt, en voorts de behulpzame hand biedt bij het vervoer van bagage enz. Ons telefoonno. in den Haag is 6603, in Amsterdam 2123.

VACANT

Alleen-verkoop

„The Kingal Shoe”

C. M. DE GRAAFF

Piet Heinstraat 86

Tel. 4263 Haag

bouwgebied. — Vlekken op bereide rubber. — Witte wortelschimmel bij Hevea. — Het „Byrne“-procédé voor rubberbereiding. — Rubber op Ceylon in 1912. — Over aetherische oliën. — Een vergelijkende proef met verschillende soorten van stikstofmest bij rijst.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjaba Sumatra; De Ind. Mercur; Weekblad voor Indië; De Bandelier; De Banier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal tijdschrift; Handelsberichten v/h Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties v/h Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v/d Suikerindustrie in Ned-Indië; Brochures enz.

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags: De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra-Courant, De Surinamer Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javache Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften. En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging.

Het volgende telegram werd verzonden op 7 dezer ter eere van het koperen huwelijksfeest van het Koninklijke echtpaar, waarop onderstaand antwoord werd ontvangen:

Aan Hare Majesteit de Koningin en Z. K. H. Prins der Nederlanden, Het Loo.

Hoofdbestuur der Vereeniging „Oost en West“ verzoekt zijn betuiging van aanhankelijkheid te mogen voegen bij de vele, welke Uwe Majesteit en Z. K. H. heden zullen geworden.

BAKHUIZEN VAN DEN BRINK, Voorzitter.

Antwoord:

Hare Majesteit en Prins der Nederlanden danken allen voor gelukwensen.

Adjutant HOOFT GRAAFLAND.

VERGADERING van het HOOFDBESTUUR van de Vereeniging „Oost en West“, op Zaterdag 16 Aug. 1913, ten 1½ ure n.m. te Haarlem, in de Sociëteit „De Vereeniging“, Klokhuisplein.

Agenda: (Zie no. 31, 31 Juli).

De wd. Secretaris,

J. G. W. VAN DRIEL KROL.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING van de Vereeniging „Oost en West“, op Zaterdag 16 Aug. 1913, ten 2½ ure n.m. te Haarlem, in de Sociëteit „De Vereeniging“, Klokhuisplein.

Agenda: (Zie no. 31, 31 Juli).

De wd. Secretaris,

J. G. W. VAN DRIEL KROL.

ERRATA.

In het rapport der „Commissie van Verificatie“, opgenomen in het vorige Koloniaal Weekblad, zijn twee drukfouten geslopen: De voorletters van den heer Fokker zijn niet A. A., doch A. H. G., en in den derden regel van de vierde alinea moet in de plaats van het woord „uitgaven“, uitgevers gelezen worden. Red.-Com.

Van het INFORMATIE-BUREAU:

Ten behoeve van den dienst bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië kan in tijdelijken dienst, en wel voor den tijd van vijf jaren, worden geplaatst een ingenieur met grondige kennis en praktische ervaring op het gebied van bouwhygiëne en een ingenieur met die capaciteiten op het gebied van gewapend beton, op eene bezoldiging te regelen naar bekwaamheid en ervaring.

Voor zoodanige plaatsing kunnen in aanmerking komen zij, die een Delftsch diploma hebben verworven, dan wel in het bezit zijn van een daaraan gelijkwaardig diploma behaald aan eene buitenlandse technische hoogeschool.

Voor de uitzending gelden de volgende regelen. Reis- en verblijfskosten en in demniteiten, zoomede binnenlandsche verloven worden verleend volgens de

bepalingen, geldende voor ambtenaren in vasten dienst.

Na afloop van het voor 5 jaren aan te gaan verband of, wanneer eerder ontheffing van tewerkstelling moet worden verleend wegens welbewezen zieks- of lichaamsgebreken buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling der Regeering), wordt eene gratificatie verleend ten bedrage van 3 maanden traktement en — mits binnen 1 jaar — vrije passage naar Europa op den hieronder aangegeven voet.

Aan de uitzending is verder verbonden: a. eene gratificatie voor uitrusting ad f 1500; b. overtocht naar Nederlandsch-Indië als gouvernementspassagier der 1ste klasse, e.q. ook voor het wettig gezin; c. een voorloopig traktement van f 250 's maands, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië en voortdurende tot den dag, waarop het activiteitstraktement volgens de deswege bestaande bepalingen in Indië ingaat, zijnde de eerste der maand volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal zijn aanvaard.

Zij, die in aanmerking wenschen te komen voor uitzending, moeten zich vóór 31 Augustus 1913 bij een op zegel geschreven request bij het Departement van Koloniën aanmelden, onder opgave van de praktische ervaring die in het vak is verkregen, en het op grond daarvan verlangde aanvangstaktement en onder overlegging van: 1. hunne diploma's en bewijzen van praktische ervaring; 2. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven door den burgemeester hunner woonplaats; 3. een certificaat van voldoening aan de Militiewet, afgegeven door den burgemeester der betrokken gemeente, en 4. hunne geboorte-akte.

De requesten moeten de mededeeling inhouden, of de sollicitanten al dan niet zijn gehuwd en casu quo het aantal en den leeftijd hunner kinderen.

De uit te zenden personen worden vóór hun vertrek aan een geneeskundig onderzoek onderworpen, opdat blijke of zij fysiek geschikt zijn voor den Indischen dienst.

(Nederl. Staatscourant dd. 8 Aug. 1913 No. 184).

Naamlijst van nieuw toegetr. Leden.

	Contributie.
E. Wenting, 1e Luit. Inf., O.-I. L., Amsterdam	f 5.00
C. K. F. Krüger, O.-I. Ambt., „	3.00
A. J. Leijendeckers, Chef Opz. Boschw., „	2.00
V. H. Doornik, 1ste Mach. Gouv. Mar., „	2.50
Mevr. Vierdag, „	2.50
J. G. van Kwijk, pensionhouder, Apeldoorn	2.50
J. E. Collard, Maj. Inf. O.-I. L., Breda	2.50
A. D. Quanjer, adj.-Houtvester, Enkhuizen	2.50
Mevr. Enserinck, Glanerbrug (Enschede)	2.50
Mejuffr. H. Buijs, Hoofdonderwijzeres N.-I., 's-Hage	2.00
J. W. Jacobs, „	2.50
J. S. de Kanter, Contr. B. B., „	2.01
Mr. C. J. Zieck, Lid Raad v. Just., „	2.50
J. F. Quithoven, „	4.00
C. H. de Blij, „	2.50
A. W. G. Stigter, „	6.00
J. Th. Faüel, gep. Inspect. Mann. „	2.50
M. L. Faüel, „	2.50
J. A. Gratama, Kapt. Inf. O.-I. L., „	2.50
G. L. Uijée, Secr. Res. Timor, „	2.00
L. Adams, oud-adm. S.f. Pandji, „	10.00
F. A. Lieftrinck, gep. Lid Raad N.-I., „	2.50
M. IJpelaar, gep. Hoofding. b/d Waterstaat N.-I., „	2.50
M. G. Diepenheim, „	2.50
C. J. Feith, Ass.-Resident, „	2.00
A. Sauer, Mach. Gouv. M., „	2.50
J. J. Palm, Ref. Dep. B. B., „	5.00
Mr. P. N. van der Stok, Voorzitter Landraad, „	2.50
L. P. L. van der Tas, inspecteur b/h Kadaster, „	5.00
C. Welter, gep. O.-I. Ambt., „	2.00
H. Hartman, Onderluitenant I. L., (Bellingwolde) Groningen	2.50
Dr. J. W. Beekman, Groningen	2.50
H. D. Keiser, „	2.50
Adolf Catz, „	2.50
M. Koppius, „	2.50
G. J. Smid, „	2.50
C. G. Cramer, Ing. B. O. W., Haarlem	4.00
Jhr. Dr. C. G. S. Sandberg, „	2.00
H. Z. Zegers de Beijl, Nijmegen	2.50
G. J. H. Le Grand, Hulppred. N.-I., Utrecht	2.50
H. L. Langevoort, Hulppred. N.-I., „	2.00
H. W. Bredée, Onderwijzer N.-I., „	2.50
L. C. Feekens, Wageningen	3.00
C. W. Al. van Rinsum, Resident, „	3.00
W. J. de Vries, 1e Luit. Inf., „	2.00
D. Fernandus, „	2.00

's-Gravenhage, Juli 1913.

De Administrateur van het Kol. Weekblad „Oost en West“:

W. VAN DER ZIJL.

DE RIJSWIJKSCHE BANK.

ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.

Commissarissen: Dr. T. BRESNÉE (pres.) H. E. VAN LEYDEN, I. BÄCK.

Directie: G. J. KUNST, E. V. VAN LEYDEN.

Effecten - Coupons - Wissels Safe-richting.

FABRIEKSDIENST VAN TWENTSCHE LINNENGOEDEREN

„DE WITTE BAZAR“ Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG

TELEFOON 5141

GOEDKOOPST ADRES VOOR

UITZETTEN EN INDISCHE UITRUSTINGEN

VOOR DAMES EN HEEREN.

Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.

GEVESTIGD SEDERT 1885.

MAISON-DROUOT

WESSER & Co.

LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG

INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOONHUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE **HOEK'S GASHAARDEN**

HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAAT 64, DEN HAAG. VRAAGT CATALOGUS. :: VRAAGT CATALOGUS.

NEDERLANDSCH-INDISCH Administratiekantoor en Hulpbank 's-GRAVENHAGE - Kortenaerkade 7.

CREDIET- en BANKZAKEN. :: LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN. ADMINISTRATIËN. ::

WISBRUN & LIFFMANN. VEENSTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zyden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen. Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

Zuid-Hollandsch Koffiehuis GROENMARKT 37 - DEN HAAG

* CAFÉ RESTAURANT. *

DINERS van 5—8 uur, vanaf fl.—, fl.1.50 en hooger. Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage. — 12 Biljarts.

VACANT

Vereeniging OOST en WEST

Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Frederik Hendriklaan 155.

Vier dames voor pianolessen.	Eene dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
Twee dames voor vioollessen.	Eene dame voor kantoorwerkzaamheden.
Een heer voor muzieklessen.	Twee dames voor lessen in teekenen en schilderen.
Eene dame voor zanglessen.	Een dame voor schrijf- kopiëer- en vertaalwerk.
Twee dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.	Zes dames als kinderjuffrouw naar Indië.
Twee dames voor lessen in de Fransche taal.	Een dame voor lessen in machineschrijven, stero-graphie en moderne talen.
Een dame voor lessen in de Engelsche taal.	Twee dames voor het waarnemen der huishouding.
Een dame voor opleiding admissie examen H. B. S. en Gym.	Eene dame als modiste, tevens verkoopster naar Indië.
Eene dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.	Eene dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
Een Dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.	Een heer voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.
	Een practisch ervaren Boekhouder voor Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	Javaansch.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a, Lochem,	Maleisch } gediplomeerd.
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstraat 151, 's-Hage,	Javaansch en Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	Javaansch.
	Maleisch.
	Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan v. Meerdervoort 239, 's-Gravenhage,	Javaansch.
	Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. De Vooruitzichten voor den Nederlandschen arts in Nederl.-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.
KANTOORBOEKHANDEL
Agentuur van J. G. König & Ehardt, Hannover.
Magazijn van TEEKENBEHOEFTE.
— VULPENHOUDERS. —

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep. 's-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het gereedmaken van recepten zoowel als voor de levering van Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen en Minerale Wateren.

te 's-GRAVENHAGE

M. L. Adama, Bezuidenhout 111.
F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.
N. W. Bennema, Fred. Hendrikplein 32.
C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburch 90.
M. Bruins, Van Swietenstraat 131.
C. P. v. d. Bijlaard, groote Markt 22.
J. Damen, Weimarstraat 20.
Mej. S. Faber, Koningsplein 32.
Dr. A. L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.
C. A. van Greuningen, Statenlaan 40.
J. E. v. d. Harst, Aert v. d. Goeststraat 29.
A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.
J. J. Hofman, Schenkweg 4.
K. Holm, Vaillantlaan 157.
A. J. van Huffel Jr., de Riemerstraat 154.
J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.
C. de Jong, te v. d. Boschstraat 45.
Ph. Luyckx, Westeinde 341.
Firma Mouton, Javastraat 29.
Mej. C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154.
J. van der Schalk, Oranjeplein 24.
J. J. Schoevers, Noordeinde 122a.
Dr. W. v. d. Slooten, Koningin Emmakade 109.
M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.
E. Sybolts, Riouwstraat 48.
J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.
W. D. Valkis, Zoutmanstraat 55.
C. Th. Voorhoeve, Frederik Hendriklaan.
G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.
H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51

te SCHEVENINGEN:

J. v. Buuren, Kanaalweg 53.
M. den Heijer, Keizerstraat 167.
J. A. Speltie, Havenkade 3.

te RIJSWIJK

B. F. Jansonijs, Heerenweg 28.
te VOORBURG:
J. A. Spruyt, Heerenstraat.

te DELFT:

H. Blom, Binnenwatersloot.
J. A. Filedt Kok, Oude Delft.
S. J. Fischer, Groote Markt.
A. Nijdam, Burgwal.
A. L. Oversluys.
C. M. J. A. Straman, Wijnhaven.
W. P. de Vries, Oude Delft.

te SLIEDRECHT:

I. J. van den Berg.

te WOERDEN:

W. G. Haye.

te MIDDELHARNIS:

A. Teepe.

Marque Déposée „Au-Condor”
LA HAYE — PLEIN 8

PAYS BAS

FRED. MOMMAERTS-DEGGELLER
Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
EXPORTATION IMPORTATION
EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat: Wilhelminastraat 105, Den Haag.

Administratie: Koepoortsweg 107, Hoorn.

Vegetarisch Bureau en Brochurehandel: **FELIX ORTT, Soest**, waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE” onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f 2.— p. jaar.
F. ORTT. Bekroond Propagandageschrift, 5 cents;
Brieven over gezondheid, 10 cents; Het vegetarisme bezien van de economische en de ethische zijde, 5 cents; Drankzucht en hoe die tegen te gaan, 10 cents. — **LEO TOLSTOY**. De eerste stap, 10 cts. — Kookboek van Mevr. **VALK**, f 1.25.

VACANT.

„BOEATAN”

Magazijn van Indische Kunstnijverheid

Heulstraat, Den Haag

Zie Etalage — Zie Etalage

MAISON DE BONNETERIE.

== DEN HAAG == == AMSTERDAM ==
Buitenhof - Groenmarkt. Kalverstraat - Rokin.

GROOTST GESORTEERDE MAGAZIJNEN van
ELEGANTE DAMES- en KINDERCONFECTIE.

V.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters „OLYMPIA-THEATER”

ELITE BIOSCOPE

PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK

SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA

Woensdag, Zaterdag en Zondag MATINÉE.

ENTREE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f1.—, f0.75, f0.50 en f0.30 voor de AVOND-VOORSTELLINGEN.

Vestigt U in ARNHEM of OMSTREKEN

VELP - STEEG - ELLEGOM - DIEREN - OOSTERBEEK - HEELSUM - RENKUM

Inlichtingen gratis Bureau V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V.V.'s.

VAN SEVENTER & PALUDANUS
Vlamingstraat 21,
DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.
SPECIAAL ADRES voor Ultrustingen.

VRAAGT

Krul's

HOPJES.

VRAAGT

Krul's

CHOCOLADE.

VRAAGT

Krul's

BONBONS.

Brengt een bezoek aan BOEATAN Magazijnen van INDISCHE KUNSTNIJVERHEID

JAEGER

is voor ons klimaat de
BESTE ONDERKLEEDING.

L. VAN DER VIJVER,

Korte Houtstraat 14c

en

SPINOZASTRAAT 95, b/h. Oranjeplein.

GROOTE KEUZE in:

NORMAAL WOLLEN en

HALF WOLLEN ONDERGOEDEREN.

half wol f 0.65
heel wol f 1.20

half wol f 0.75
heel wol f 1.35

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

Goederen worden op
zicht gezonden.

Tel. No. 2318.

Indisch Restaurant

Vereeniging „OOST EN WEST”
LAAN v. MEERDERVOORT 187
Telefoon 2655

INDISCHE KOKKIE

GROOTE VERScheidenheid van
OOSTERSCHE GERECHTEN.

ZORGZAME EN ZINDELIJKE BEREIDING VERZEKERD,
BILLIJK TARIEF.

TJOBALAH SATOE KALI,
TEMTOENANTI DATANG KEMBALI

Diners vanaf f 1.75.

Plat du Jour à f 1.25.

Uitzending van allerlei Schotels
en Gebakken met verhooging van
: : bezorgloon. : :

VACANT

VACANT

GROBBE = COMESTIBLES.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

VACANT

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven.

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereen.
„Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heul-
straat 17, Den Haag.

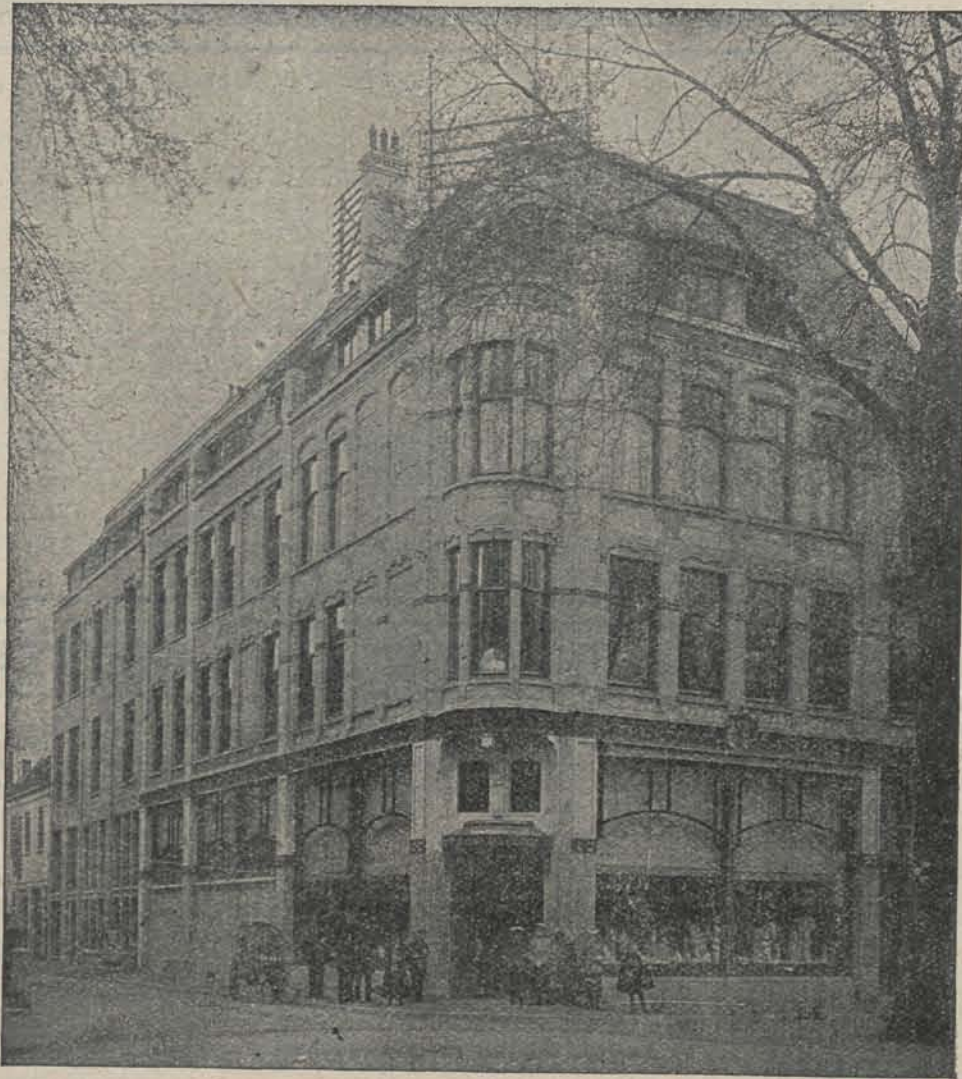
A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER
HOFLEVERANCIER.
BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.
ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.
— Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19. —

VACANT

A. VAN MEURS PIET HEINSTRAT 18
:: DEN HAAG. ::
TELEFOON 1784
COMPLETE MEUBILEERING — BEHANGERIJ — BEDDENMAKERIJ
STOFFEERDERIJ — LINNEN ROLGORDIJNEN — MADRAS-
GORDIJNEN — LINOLEUMS EN ZEILEN — AXMINSTER
TAPIJTEN — TAFELKLEEDEN — DIVANDEKKEN

VACANT

VACANT

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons,
Dentelles.ROBES MI-CONFECTIONNÉES,
Dentelles de Bruxelles Véritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

*Compagnie**Lyonnaise*

9 Kneuterdijk

LA HAYE.

GENEALOGISCH-HERALDISCH BUREAU CARL KÖFFLER

's-GRAVENHAGE OBRECHTSTRAAT 181.

Belast zich met:

- 1e. het verstrekken van inlichtingen op het gebied van geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin;
- 2e. het nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitenslands;
- 3e. het opsporen van familiewapens en zegels;
- 4e. het samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der authentieke bewijsstukken;
- 5e. het bijeenbrengen der benodigde wettelijke stukken ter eventuele erkenning, inlijving, of verheffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het officieel verkrijgen van naamsverandering;
- 6e. het oplossen van onbekende wapens;
- 7e. het teekenen en schilderen van hoofd-, alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perkament, paneel, enz.
- 8e. het ontwerpen en leveren van ex-libris.

Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht
voor Genealogie en Heraldiek”.